

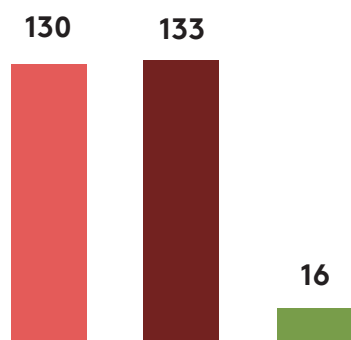
Fatale drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler i Danmark 2001-2020

Hannah Ahrensberg
Lau Caspar Thygesen
Maria Holst Algren

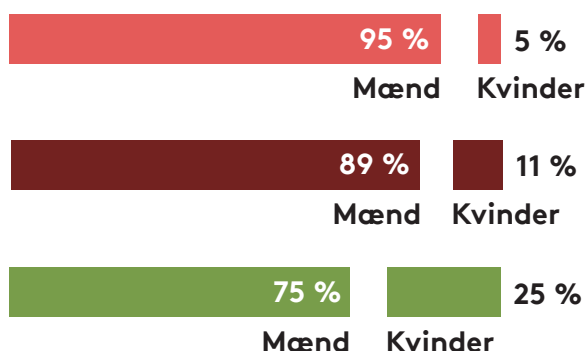
Drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler i 2001-2020

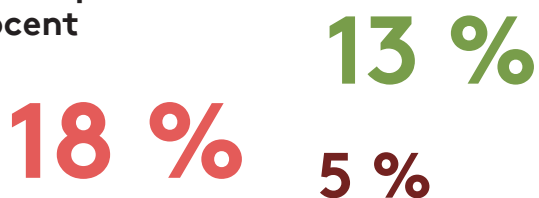
Drukneulykker fordelt på sted. Antal

Drukneulykker fordelt på sted og køn. Procent

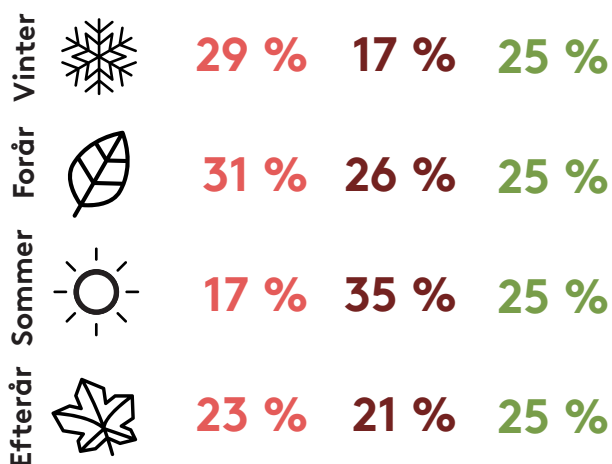
Drukneulykker blandt 15-24-årige fordelt på sted. Procent

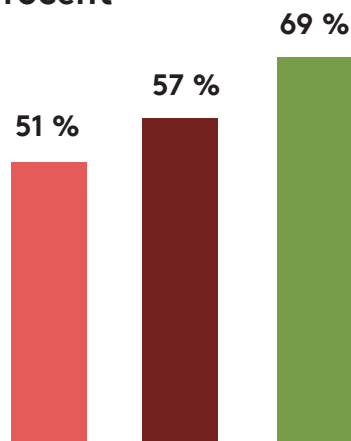
Drukneulykker blandt personer på 45 år eller ældre fordelt på sted. Procent

Drukneulykker fordelt på sted og årstid. Procent

Drukneulykker med alkohol og/eller stoffer involveret fordelt på sted. Procent

Fatale drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler i Danmark 2001-2020

Hannah Ahrensberg
Lau Caspar Thygesen
Maria Holst Algren

Intern reviewer: Sanne Pagh Møller

Copyright © 2022
Statens Institut for Folkesundhed, SDU

Uddrag, herunder figurer og tabeller, er tilladt mod tydelig kildegengivelse.

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-7899-585-8

Statens Institut for Folkesundhed
Stu­diestræde 6
1455 København K
www.sdu.dk/sif

Finansieret af
TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba)
Hummeltoftevej 49
2830 Virum

info@TrygFonden.dk
www.tryghed.dk

Rapporten kan downloades fra:
www.tryghed.dk
www.respektforvand.dk
www.sdu/sif

Forord

Statens Institut for Folkesundhed (SIF) ved Syddansk Universitet (SDU) har på foranledning af TrygFonden udarbejdet denne rapport, som er et supplement til de nationale ”druknerrapporter”, der er udkommet siden 2009. De nationale druknerrapporter præsenterer druknedødsfald, som skyldes henholdsvis ulykker, selvmord og drab. I nærværende rapport fokuseres imidlertid kun på druknedødsfald som skyldes ulykker. I takt med, at havne, lystbådehavne og bykanaler er åbnet for rekreative formål, øges risikoen for drukneulykker disse steder. I rapporten præsenteres omfanget af, årsager til samt hvad der karakteriserer personer, som drukner som følge af ulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler. Denne rapport er således et vigtigt redskab i arbejdet med at forebygge drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler, da den giver detaljeret indblik i drukneulykker, der forekommer disse steder.

Rapportens tal og analyser er primært baseret på data fra dødsattester, hvor dødsårsagen er angivet som drukning. Derudover er der suppleret med andre kilder, herunder presseklip om drukneulykker indsamlet af TrygFonden, rapporter over redningsaktioner i danske farvande og avisartikler indsamlet af Søsportens Sikkerhedsråd samt data fra Rådet for Større Bade- og Vandsikkerhed. Rapporten er baseret på seneste tilgængelige data om drukneulykker i Danmark. Nærværende rapport omfatter perioden 2001 til og med 2020. Detaljerede oplysninger om drukneulykker er ikke tilgængelig før 2001.

Hannah Ahrensberg (videnskabelig assistent), Lau Caspar Thygesen (professor), Maria Holst Algren (postdoc), SIF, SDU, har gennemført analyserne og udarbejdet rapporten. Tak til ph.d.-studerende Sanne Pagh Møller, SIF, SDU, for kritisk gennemlæsning af rapporten.

Tak til Søsportens Sikkerhedsråd for at stille oplysninger til rådighed, til Sundhedsdatastyrelsen for at levere dødsattester og sygehusregistreringer og til Rådet for Større Bade- og Vandsikkerhed for at stille deres registreringer til rådighed. Rapporten er finansieret af TrygFonden, som også har bidraget med data og sparring.

København, december 2022

Anna Paldam Folker
Konst. direktør
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet

Rie Odsbjerg Werner
Direktør
TrygFonden

Indhold

Oversigt over tabeller og figurer	6
Læsevejledning	8
Sammenfatning	9
English summary	13
1. Indledning	17
1.1 Formål.....	17
1.2 Begreber anvendt i rapporten.....	17
2. Forekomst, udvikling og karakteristika	17
2.1 Forekomst af drukneulykker.....	19
2.2 Udvikling 2001-2020.....	25
2.3 Køns- og aldersfordeling.....	26
3. Måned og årstid	28
4. Aktivitet før ulykken	30
5. Andre til stede på ulykkestidspunktet	33
6. Genoplivning forsøgt	35
7. Alkohol, stoffer og drukneulykker	36
8. Drukneulykker i regionerne	39
9. Datamateriale og metode	42
9.1 Datamateriale.....	42
9.2 Opgørelse af drukneulykker.....	44
9.3 Opgørelse af aktivitet og sted.....	45
9.4 Revurdering af døds måde.....	46
9.5 Datakvalitet.....	47
Referencer	48
Bilag	49

Oversigt over tabeller og figurer

Tabeller

Tabel 1. Fatale drukneulykker fordelt på sted og byer.	21
Tabel 2. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og år.....	25
Tabel 3. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og køn.....	26
Tabel 4. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og alder.....	26
Tabel 5. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og måned.....	28
Tabel 6. Fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder.....	32
Tabel 7. Fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder.....	32
Tabel 8. Fatale drukneulykker i bykanaler 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder.....	32
Tabel 9. Andre til stede ved fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted.....	33
Tabel 10. Andre til stede ved fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på aktivitet.....	33
Tabel 11. Andre til stede ved fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på aktivitet.....	34
Tabel 12. Andre til stede ved fatale drukneulykker i bykanaler 2001-2020, opdelt på aktivitet.....	34
Tabel 13. Genoplivningsforsøg blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på sted.....	35
Tabel 14. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret 2001-2020.....	36
Tabel 15. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret 2001-2020, opdelt på sted og år.....	37
Tabel 16. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og regioner.....	39
Tabel B1. Fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder.....	49
Tabel B2. Fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder.....	50
Tabel B3. Fatale drukneulykker i bykanaler 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder.....	51
Tabel B4. Genoplivningsforsøg i havne blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på aktivitet.....	52
Tabel B5. Genoplivningsforsøg i lystbådehavne blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på aktivitet.....	52
Tabel B6. Genoplivningsforsøg i bykanaler blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på aktivitet.....	52

Figurer

Figur A. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted.	9
Figur B. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og alder.....	10
Figur C. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og årstid.....	11
Figur D. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og aktivitet.....	11
Figur E. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, 2001-2020.	12
Figur 1. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted.	19
Figur 2. Kort over fatale drukneulykker i Danmark 2001-2020 opdelt på sted.....	20
Figur 3. Fatale drukneulykker, opdelt på sted og årligt gennemsnit	25
Figur 4. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og alder	27
Figur 5. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og årstid.....	29
Figur 6. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og aktivitet	31
Figur 7. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, 2001-2020.....	37
Figur 8. Fatale drukneulykker 2001-2020, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, opdelt på alder.	38
Figur 9. Fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på region og år. Antal.....	40
Figur 10. Fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på region og år. Antal.	40
Figur 11. Fatale drukneulykker i bykanaler 2001-2020, opdelt på region og år. Antal.....	41

Læsevejledning

Rapporten består af 9 kapitler og præsenterer tal for perioden 2001 til og med 2020 baseret på gennemgang af dødsattester suppleret med presseklip og andre tilgængelige informationskilder. Rapporten kan læses i sin helhed eller fungere som et opslagsværk, hvor de enkelte kapitler kan læses selvstændigt. Kapitel 1 består af en indledning til rapporten med formål og begrebsafklaring. De efterfølgende kapitler præsenterer forekomst og karakteristika ved drukneulykker sket i henholdsvis havne, lystbådehavne og bykanaler. Kapitel 2 præsenterer udvikling samt køns- og aldersfordeling i forhold til drukneulykker. Kapitel 3 beskriver måned og årstid for drukneulykker, mens kapitel 4 beskriver aktiviteter foregået forud for drukneulykker. Kapitel 5 beskriver, hvorvidt der var andre til stede på ulykkestidspunktet, og kapitel 6 beskriver, om der blev forsøgt genoplivning. Kapitel 7 beskriver, om alkohol og/eller stoffer var involveret i drukneulykken, og kapitel 8 præsenterer fordelingen af drukneulykker i regionerne. Afslutningsvis præsenteres datamateriale og metoden anvendt i rapporten i kapitel 9.

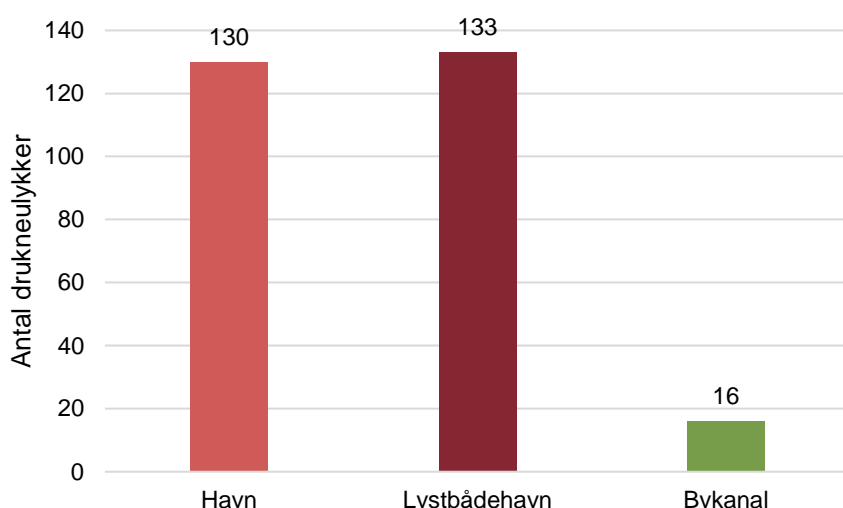
Fagpersoner, der beskæftiger sig professionelt med drukning og forebyggelse af drukning, skelner mellem fatale drukneulykker og non-fatale drukneulykker [1]. Denne rapport beskæftiger sig kun med fatale drukneulykker; altså drukneulykker med døden til følge. For læsevenlighedens skyld anvendes betegnelsen 'drukneulykker' om de fatale drukneulykker i nærværende rapport.

Sammenfatning

Drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler 2001-2020

I perioden 2001-2020 døde 1.185 personer som følge af en drukneulykke i Danmark [2], hvoraf 279 personer omkom i enten havne (n=130), lystbådehavne (n=133) eller bykanaler (n=16) (figur A). Antallet omfatter både personer med fast bopæl i Danmark og udlændinge, der druknede i Danmark. Blandt de 279 drukneulykker var der 16 udlændige. I perioden 2001-2020 er der overordnet set sket et fald i antallet af drukneulykker i henholdsvis havne, lystbådehavne og bykanaler. Det højeste årlige gennemsnit af drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler var 17,8 druknede i perioden 2001-2005, mens det var 11,0 druknede i perioden 2016-2020.

Figur A. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted. Antal.

Køn og drukneulykker

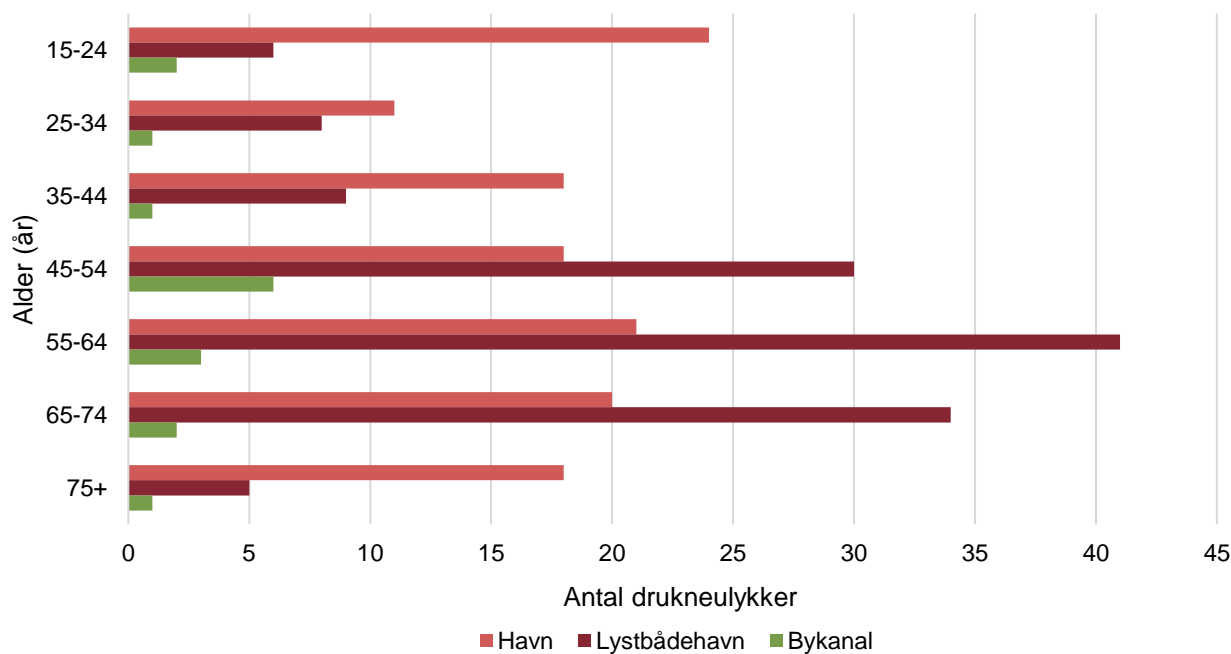
Størstedelen af drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler i 2001-2020 forekom blandt mænd (91,4 %). Det var særligt i havne (95,4 %) og lystbådehavne (89,5 %), at mænd druknede, mens andelen af mænd druknet i bykanaler (75,0 %) var en smule mindre.

Alder og drukneulykker

De fleste drukneulykker i 2001-2020 forekom blandt personer i alderen 45 år eller ældre i både havne (n=77, 59,2 %), lystbådehavne (n=110, 82,7 %) og bykanaler (n=12, 75,0 %) (figur B). Ingen børn under 16 år var involveret i en drukneulykke i havne, lystbådehavne eller bykanaler.

Når der ses på de enkelte alderskategorier, var den største andel af drukneulykker i havne blandt de unge i alderen 15-24 år (n=24, 18,5 %) i 2001-2020. Den største andel af drukneulykker i lystbådehavne var blandt 55-64-årige (n=41, 30,8 %), mens det i bykanaler var blandt 45-54-årige (n=6, 37,5 %) (figur B).

Figur B. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og alder. Antal.

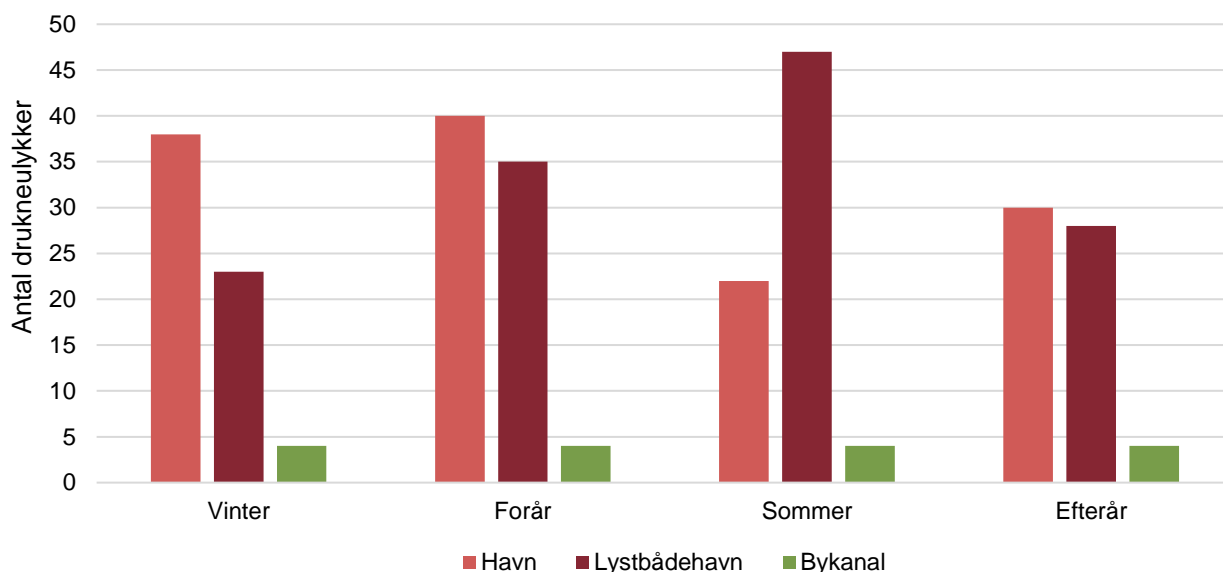

Sted og årstid for drukneulykker

Drukneulykker i havne og lystbådehavne forekom i perioden 2001-2020 i hele landet, men ulykkerne skete særligt i storbyerne København (n=32), Aarhus (n=14) og Aalborg (n=9) samt Randers (n=10), Hirtshals (n=9), Esbjerg (n=7), Helsingør (n=7), Skagen (n=6) og Køge (n=6). Drukneulykker i bykanaler skete hovedsageligt i Hovedstadsområdet (87,5 %).

Drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler forekom i løbet af hele året i perioden 2001-2020, men i lystbådehavne skete drukneulykkerne særligt fra maj til august (figur C). Derimod skete drukneulykker i havne primært om vinteren og i foråret. Der var ikke forskel på drukneulykker i bykanaler på tværs af årstider i perioden.

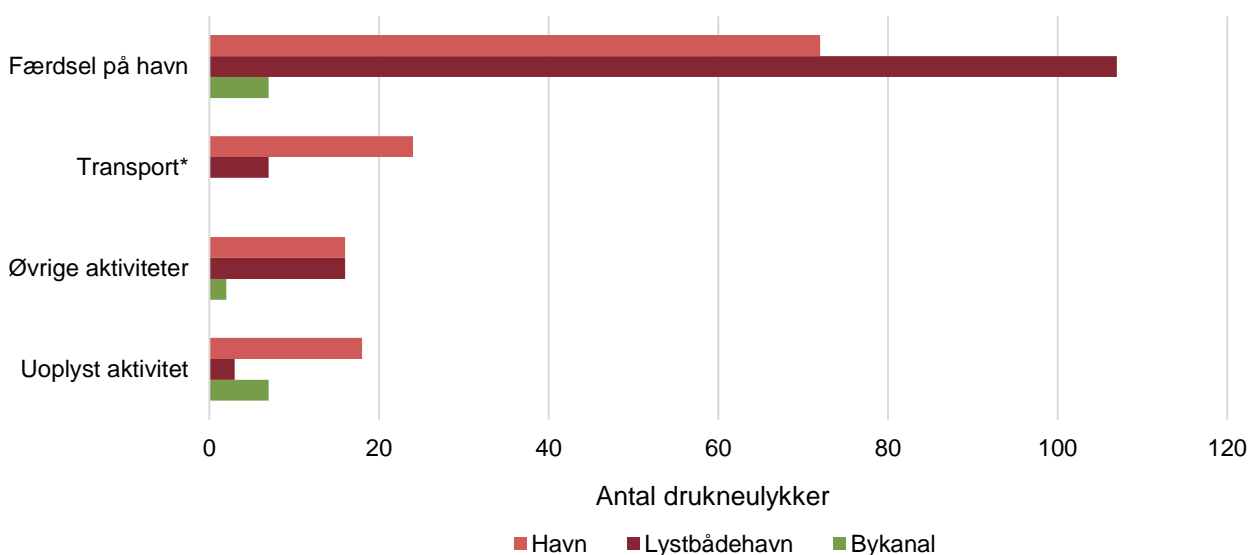
Figur C. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og årstid. Antal.

Aktiviteter før drukneulykker

Drukneulykker sker oftest uden vidner, hvorfor der for 10,0 % (n=28) af drukneulykkerne i havne, lystbådehavne og bykanaler mangler oplysninger om aktiviteten forud for ulykken i 2001-2020 (figur D). I perioden var der særligt mange drukneulykker forbundet med aktiviteten 'færdse på havn' i havne (n=72), lystbådehavne (n=107) og i bykanaler (n=7). Dernæst var det 'transport', der var gået forud for drukneulykkerne i havne (n=24), mens det var 'øvrige aktiviteter' i lystbådehavne (n=16).

Figur D. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og aktivitet. Antal.

*Transport: Drukneulykker relateret til transport, fx kørt i havn i bil, knallert eller på cykel.

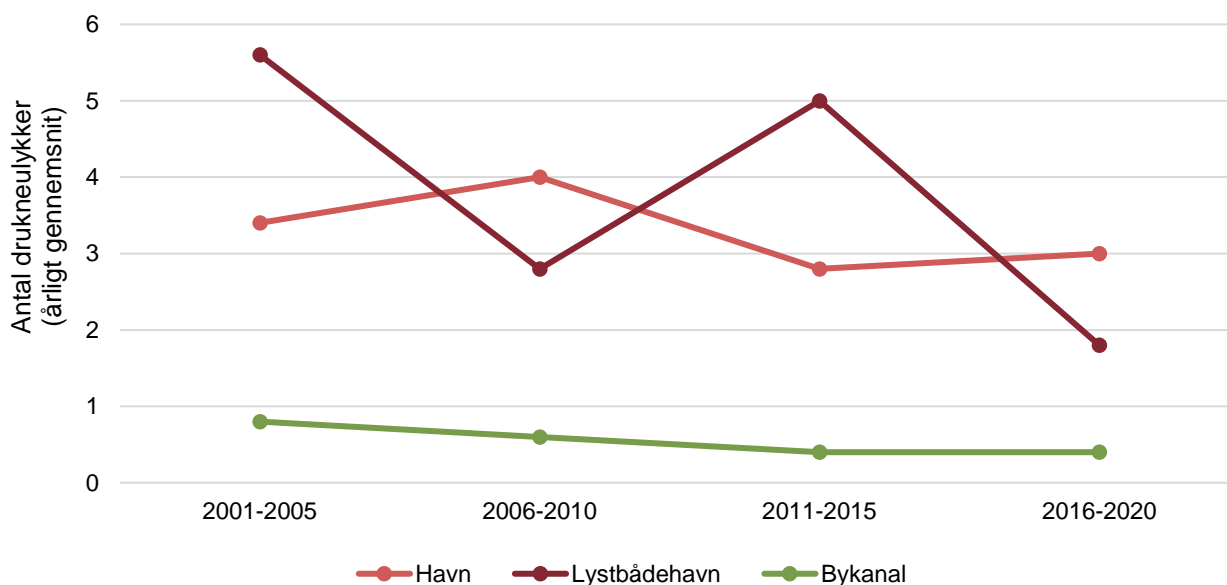
Alkohol og/eller stoffer involveret i drukneulykker

I 2001-2020 var alkohol og/eller stoffer involveret i 54,8 % (n=153) af drukneulykkerne i havne, lystbådehavne eller bykanaler, og alkohol og/eller stoffer var dermed sandsynligvis medvirkende årsag til over halvdelen af drukneulykkerne i havne, lystbådehavne eller bykanaler. Alkohol var involveret i 149 tilfælde, hvor stoffer ikke var involveret. I fire af tilfældene var der både alkohol og stoffer involveret.

De fleste drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler i 2001-2020, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, forekom blandt mænd (94,8 %). Den største andel, som druknede i havne, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, skete blandt 15-24-årige (n=16, 24,2 %). I de fleste tilfælde havde de unge været til fest, på diskotek eller på værtshus forud for drukneulykken. Den største andel, der druknede i lystbådehavne, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, var blandt 55-64-årige (n=27, 35,5 %). Den største andel, der druknede i bykanaler, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, var blandt 45-54-årige (n=4, 36,4 %).

Gennem perioden 2001-2020 er der overordnet set sket et fald i drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret (figur E). Det er dog vigtigt at understrege, at det årlige antal drukneulykker forekommer svingende gennem perioden på grund af et forholdsvist lavt antal drukneulykker på årsbasis.

Figur E. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, 2001-2020. Årligt gennemsnit.

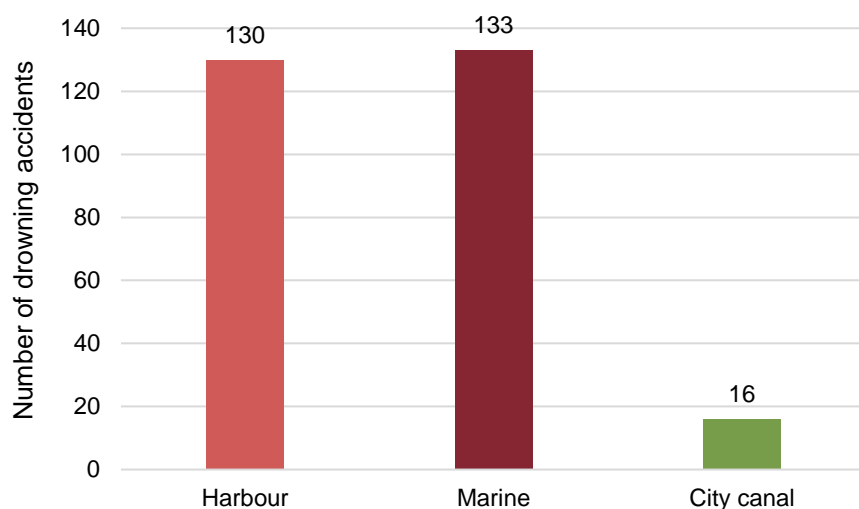

English summary

Drowning accidents in harbours, marinas, and city canals in Denmark in 2001-2020

In 2001-2020, 1,185 died as a result of a drowning accident in Denmark [2] of which 279 people either died in harbours (n=130), marinas (n=133) or city canals (n=16) (figure A). The number includes persons with permanent residence in Denmark and foreigners¹ who drowned in Denmark. Among the 279 drowning accidents, 16 were foreigners. There has been a generally decrease in the number of drowning accidents in harbours, marinas, and city canals in 2001-2020. The highest annual average of drowning accidents in harbours, marinas, and city canals was 17.8 in 2001-2005, while it was 11.0 in 2016-2020.

Figure A. Fatal drowning accidents in 2001-2020, by location. Number of drowning accidents.

Gender and drowning accidents

Most drowning accidents in harbours, marinas, and city canals in 2001-2020 occurred among men (91.4%). Particularly, in harbours (95.4%) and marinas (89.5%), the proportion of men was large, while in city canals it was barely large (75.0%).

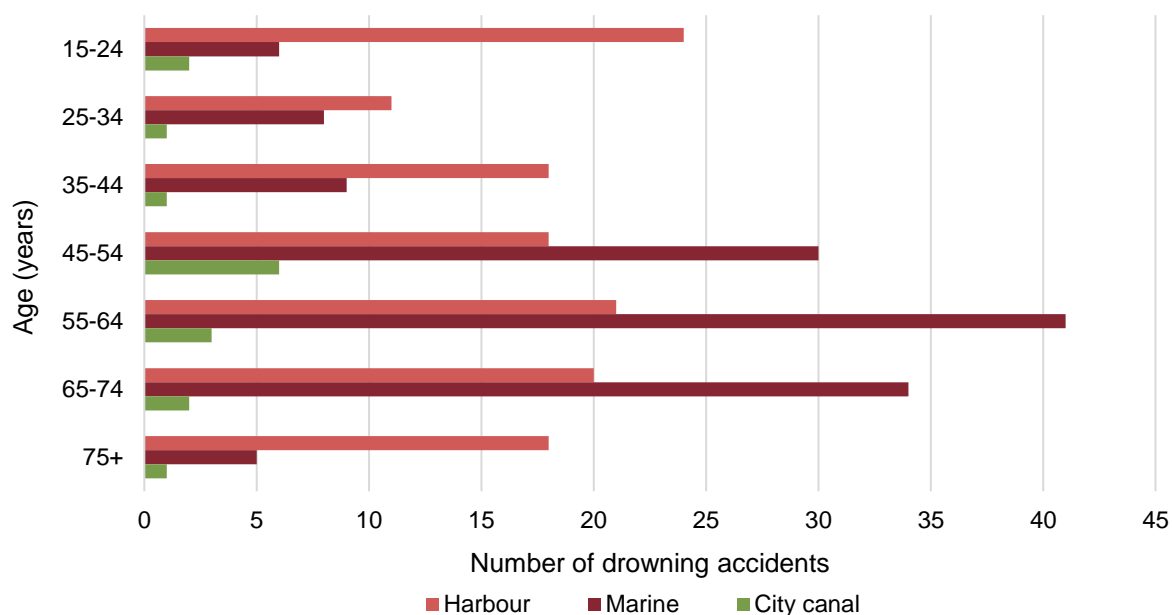
Age and drowning accidents

Most drowning accidents in 2001-2020 occurred among people aged 45 years or older, both in harbours (n=77, 59.2%), marinas (n=110, 82.7%), and city canals (n=12, 75.0%) (Figure B). No children

¹ Foreigners include e.g. tourists, sailors, and fishermen.

under the age of 16 years died in drowning accidents in harbours, marinas, or city canals in the period. Looking at the individual age groups, the largest proportion of drowning accidents in harbours occurred among young people aged 15-24 years (n=24, 18.5%) in 2001-2020. The largest proportion of drowning accidents in marinas was among people aged 55-64 years (n=41, 30.8%), and in city canals it was among people aged 45-54 years (n=6, 37.5%) (figure B).

Figure B. Fatal drowning accidents in 2001-2020, by location and age. Number of drowning accidents.

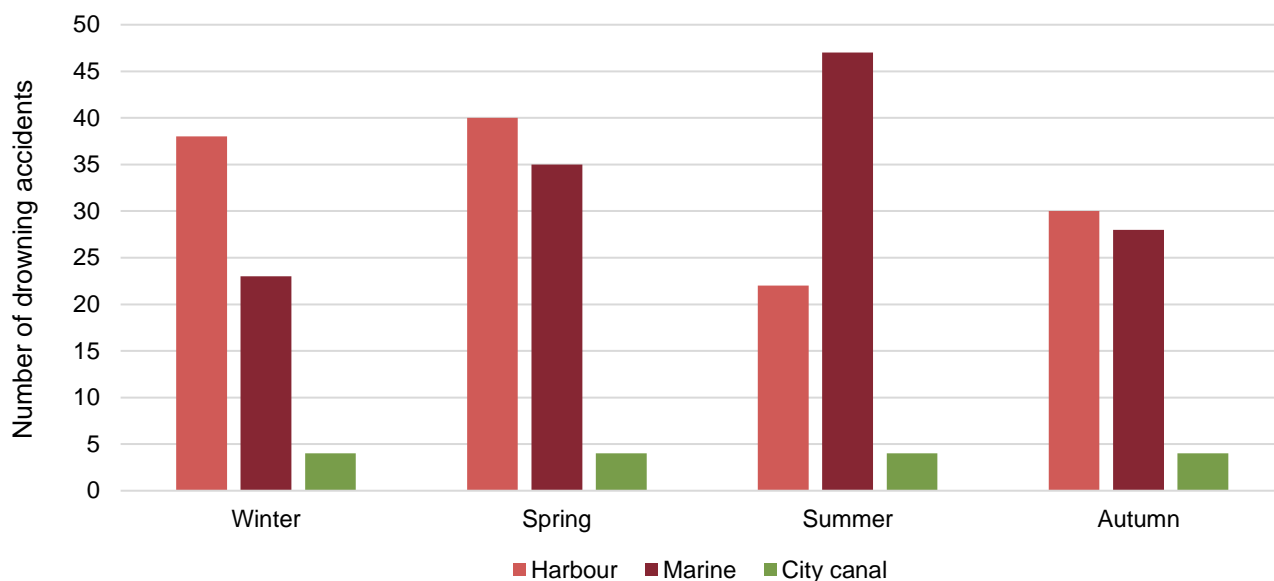

Location and season of drowning accidents

In 2001-2020, drowning accidents occurred throughout the country, but the drowning accidents especially happened in Copenhagen (n=32), Aarhus (n=14), Randers (n=10), Aalborg (n=9), Hirtshals (n=9), Esbjerg (n=7), Helsingør (n=7), Skagen (n=6), and Køge (n=6). In city canals, the drowning accidents mainly occurred in the capital area (87.5%).

Furthermore, drowning accidents in harbours, marinas, and city canals occurred throughout the year in 2001-2020, but in marinas drowning accidents especially happened from May to August (Figure C). Drowning accidents in harbours primarily occurred in the winter and spring period. There was no difference in drowning accidents in city canals across seasons during 2001-2020.

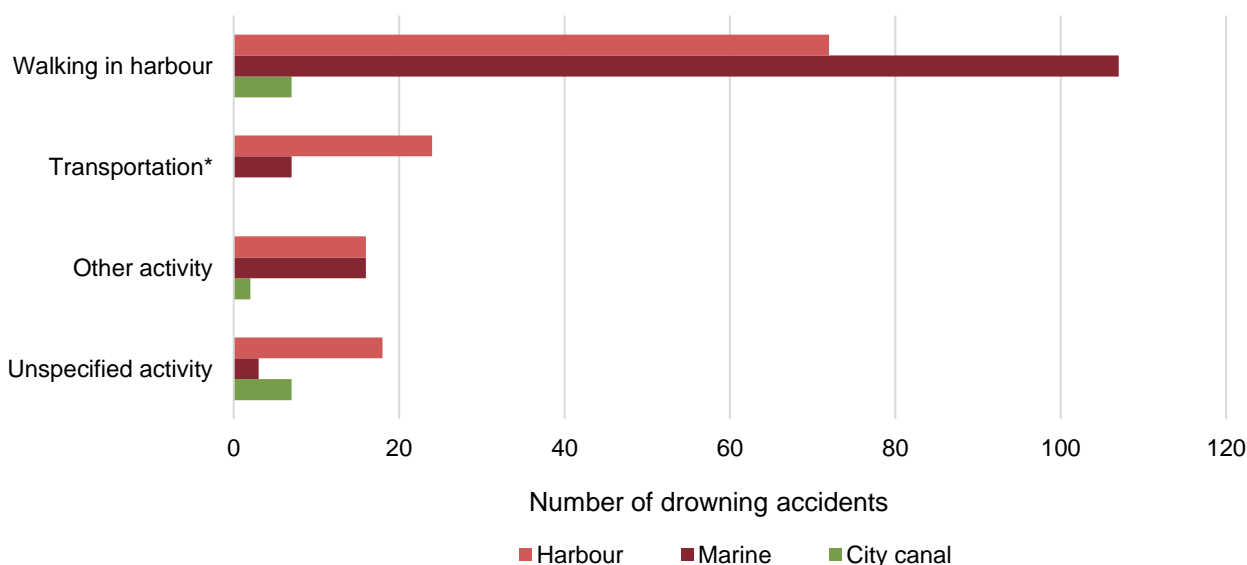
Figure C. Fatal drowning accidents in 2001-2020, by location and season. Numbers of drowning accidents.

Activities before drowning accidents

Drowning accidents often occur without witnesses. Therefore, 10.0% (n=28) of the drowning accidents in harbours, marinas, and city canals are missing information about the activity before the drowning accident happened (Figure D). In the period of 2001-2020, particularly 'walking in harbour' was registered as the activity before the drowning accidents in harbours (n=72), marinas (n=107), and in city canals (n=7). Next, it was 'transportation' (n=24) in harbours and 'other activities' in marinas (n=16), that were the most common activities before the drowning accidents.

Figure D. Fatal drowning accidents in 2001-2020, by location and activity. Numbers of drowning accidents.

*Transportation: Unintentional drowning deaths in relation to transport (e.g. a car driving in the harbour).

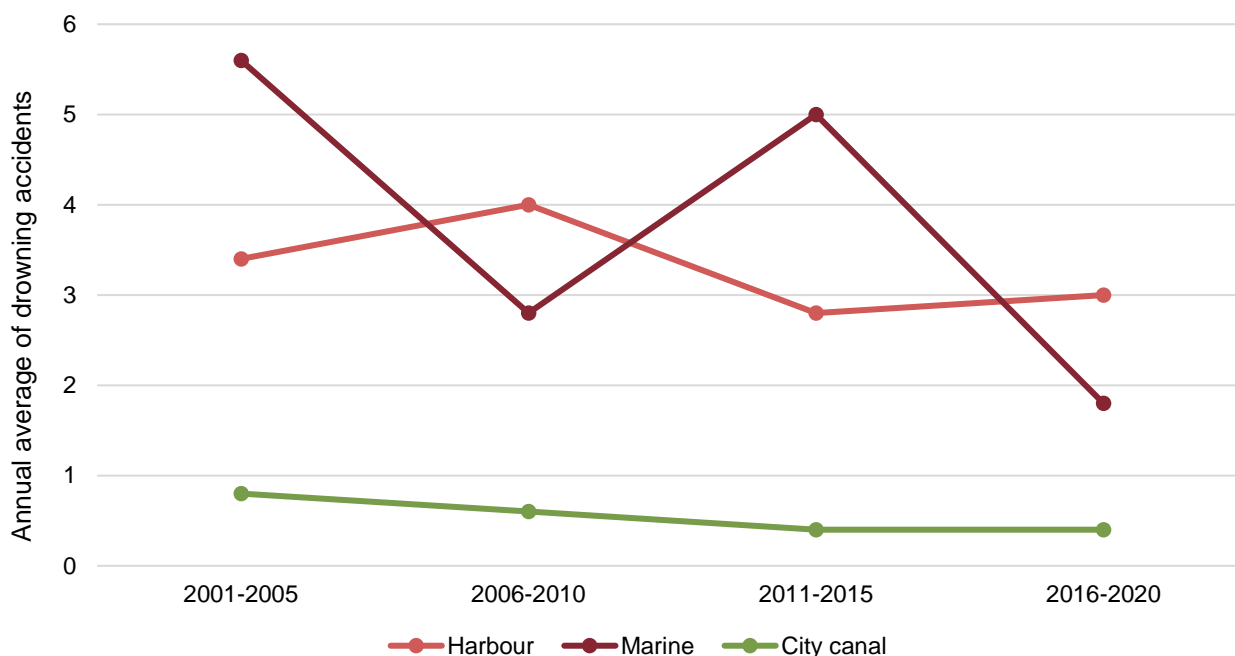
Alcohol and/or drugs involved in drowning accidents

In 2001-2020, alcohol and/or drugs were involved in 54.8% (n=153) of drowning accidents in harbours, marinas, or city canals. Alcohol and/or drugs were thus likely to be a contributing factor in more than half of the drowning accidents in the period. In 149 drowning accidents only alcohol was involved. In four of the drowning accidents, both alcohol and drugs were involved in the drowning accidents.

Most drowning accidents in 2001-2020, where alcohol and/or drugs were involved, occurred among men (94.8%). The largest proportion among persons who drowned unintentionally in harbours, where alcohol and/or drugs were involved, happened among young people (15-24 years) (n=16, 24.2%). In most cases, the young people had been to a party, at a disco or at a pub before the drowning accidents. The largest proportion of drowning accidents in marinas and city canals, where alcohol and/or drugs were involved, occurred among persons aged 55-64 years (n=27, 35.5%) and persons aged 45-54 years (n=4, 36.4%), respectively.

During 2001-2020, there has been a generally decrease in drowning accidents, where alcohol and/or drugs were involved (Figure E). However, it is important to emphasize that the annual number of drowning accidents fluctuates throughout the period due to a relative low number of drowning accidents.

Figure E. Fatal drowning accidents where alcohol and/or drugs were involved in 2001-2020. Annual average of drowning accidents.

1. Indledning

Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, har siden 2009 udarbejdet druknestatistik, der beskriver forekomsten og karakteren af druknedødsfald i Danmark, som skyldes henholdsvis ulykker, selvmord og drab [2-13]. Nærværende rapport er en temarapport omhandlende drukneulykker i havne, lystbådehavne eller bykanaler. I rapporten præsenteres omfanget af, årsager til samt hvad der karakteriserer personer, der dør som følge af en drukneulykke i Danmark. Langt de fleste druknedødsfald i Danmark skyldes ulykker, som kan forhindres, og denne rapport er derfor et vigtigt redskab i arbejdet med at forebygge drukneulykker, da den giver indsigt i, hvor drukneforebyggende indsatser kan målrettes.

I denne rapport er oplysninger om drukneulykker i Danmark primært indhentet fra dødsattester på personer, der er døde på grund af en drukneulykke. Oplysningerne fra dødsattesterne suppleres med information fra andre kilder, blandt andet TrygFondens og Rådet for Større Bade- og Vandsikkerheds presseklip om druknedødsfald og fra redningstjenesternes rapporter via Søsportens Sikkerhedsråd. Kategoriseringen af drukneulykker i henholdsvis havne, lystbådehavne og bykanaler er primært baseret på beskrivelser fra førnævnte kilder. Dertil er der taget udgangspunkt i Danmarks Statistiks oversigt over havne i Danmark [14] og Geodatastyrelsens opgørelse over lystbådehavne [15] samt søgninger via Google Maps. I nærværende rapport er det samlede antal af drukneulykker i havne og lystbådehavne forskellig fra det samlede antal af drukneulykker i havne (herunder lystbådehavne) angivet i den seneste druknerapport [2], som er baseret på samme datamateriale. Dette skyldes, at der i nærværende rapport er fokus på bynære havne, samt at den tidligere kategorisering af enkelte havne, fx Nyhavn i København, er omkategoriseret til bykanal i denne rapport.

1.1 Formål

Formålet med denne rapport er at beskrive forekomst, årsager og karakteristika af drukneulykker fordelt på havne, lystbådehavne og bykanaler i perioden 2001-2020 i Danmark.

1.2 Begreber anvendt i rapporten

Drukneulykker: Drukneulykker omfatter i nærværende rapport kun drukneulykker med døden til følge (fatale drukneulykker).

Havn: En havn defineres som et indesluttet vandområde, hvor skibe kan fortøje i læ og er beskyttet mod strøm, bølger og vind. Afspærringen er typisk kunstigt skabt i form af dæmninger eller moler.

Lystbådehavn: En lystbådehavn er en kaj eller et bassin, der sikrer fortøjninger til lystbåde, og er forbeholdt mindre både og yachter. Lystbådehavne har ofte en række faciliteter i form af klubhus, toilet og bad.

Bykanal: Bykanaler er defineret som en kunstig eller konstrueret kanal afgrænset ved en stejl kant eller lodret flade. Kanaler kan eksempelvis være lange smalle havnebassiner, der udgår fra et større havnebassin, såsom Nyhavn i København.

2. Forekomst, udvikling og karakteristika

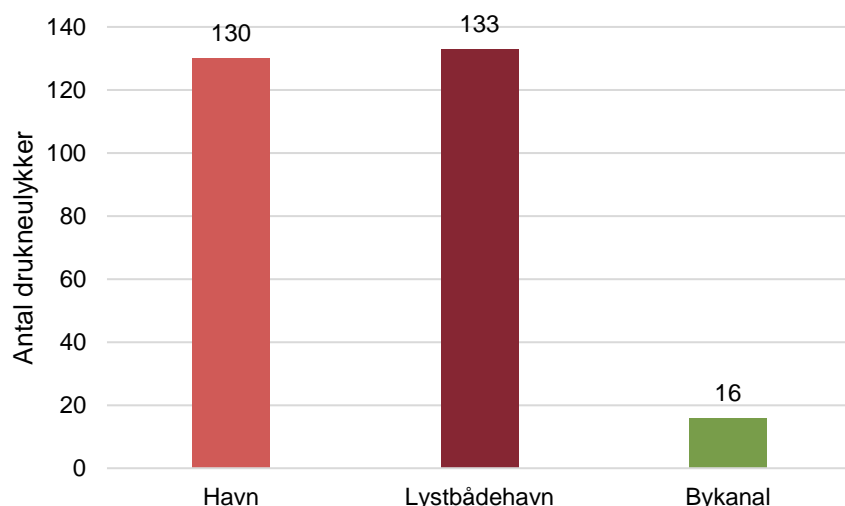
I dette kapitel præsenteres forekomst, udvikling og karakteristika (personens køn og alder) af drukneulykker for perioden 2001-2020 fordelt på havne, lystbådehavne og bykanaler.

2.1 Forekomst af drukneulykker

I perioden 2001-2020 døde 1.185 personer som følge af en drukneulykke i Danmark [2], hvoraf 279 personer omkom i enten havne (n=130), lystbådehavne (n=133) eller bykanaler (n=16) (figur 1). Grundet det relativt lave antal personer, der er druknet i bykanaler, skal de efterfølgende resultater i forhold til bykanaler fortolkes med forsigtighed.

Blandt personer druknet i en ulykke var 16 udlændinge, heriblandt fra Norge (n=3), Sverige (n=3), Tyskland (n=3) og Polen (n=2), Estland (n=1), Letland (n=1), Litauen (n=1), Rusland (n=1) og Spanien (n=1). Størstedelen af disse ulykker skete i havne (n=11) og lystbådehavne (n=5), mens ingen udlændinge druknede i bykanaler i perioden 2001-2020. Danskere defineres i denne rapport som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge defineres som personer uden fast bopæl og kan eksempelvis være turister, sejlere og fiskere.

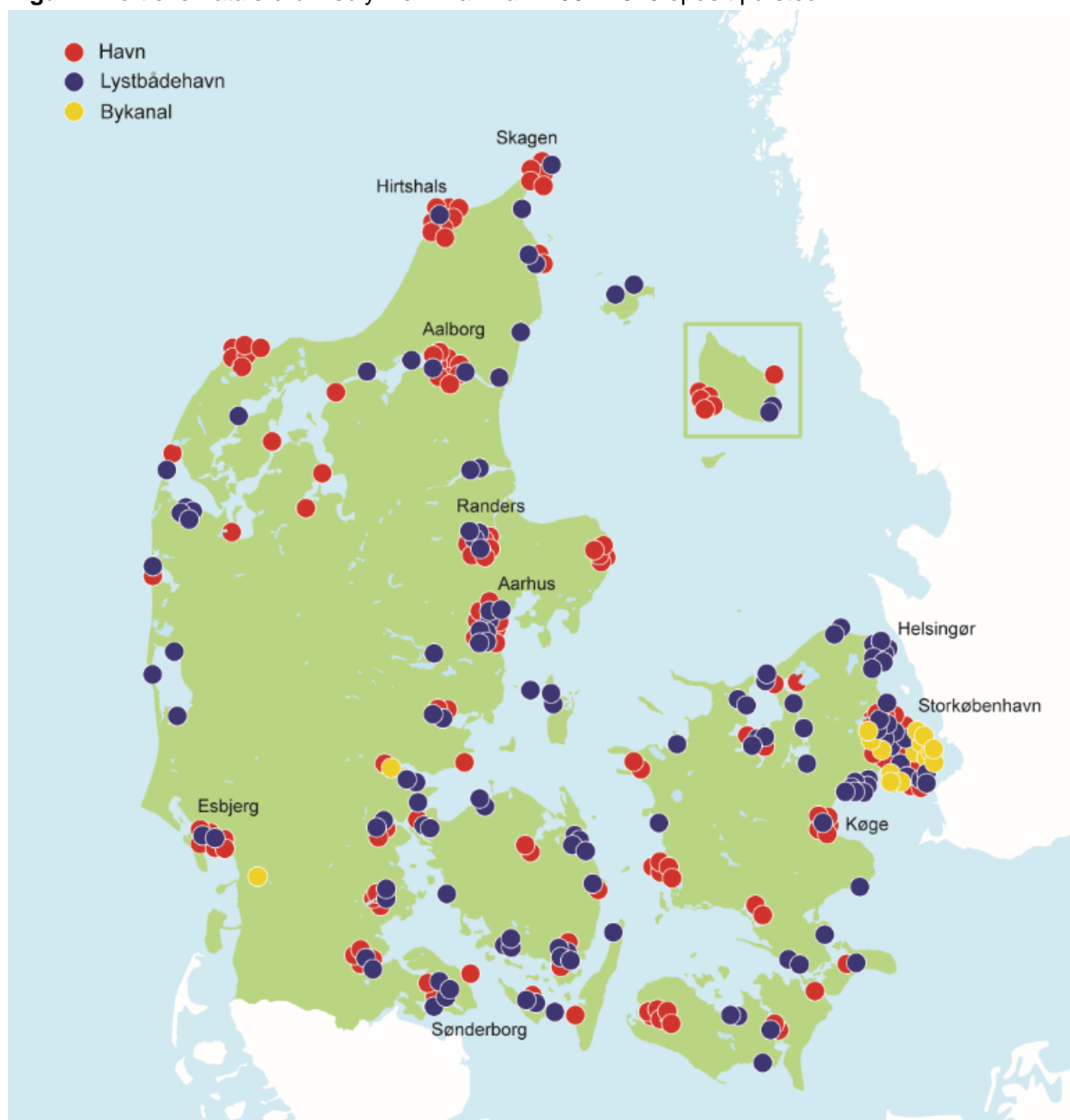
Figur 1. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted. Antal.

Figur 2 viser omtrentlig stedsangivelse for drukneulykker fordelt på havne, lystbådehavne og bykanaler i Danmark i perioden 2001-2020. Det fremgår af kortet, at drukneulykker i havne og lystbådehavne forekom i hele landet, men at ulykkerne særligt skete i storbyerne København (n=32), Aarhus (n=14) og Aalborg (n=9) samt byerne Randers (n=10), Hirtshals (9), Esbjerg (n=7), Helsingør (n=7), Skagen (n=6) og Køge (n=6). Drukneulykker i bykanaler skete hovedsageligt i Hovedstadsområdet (n=14). Den præcise stedsangivelse kan ses i tabel 1.

Den højere forekomst af drukneulykker i storbyer er et udtryk for et større befolkningsantal og en øget tilgængelighed til havne- og kanalområder, hvilket øger sandsynligheden for at drukne som følge af en ulykke.

Figur 2. Kort over fatale drukneulykker i Danmark 2001-2020 opdelt på sted.

Kortet viser drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark. Indsatte bynavne på kortet indikerer, hvor der er sket flest drukneulykker i perioden 2001-2020. To ulykker kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke på kortet.

Table 1. Fatale drukneulykker fordelt på sted og byer.

Havne	Lystbådehavne	Bykanaler
Agger (1): Agger Tange Færgeleje (1)	Assens (1): Assens Marina (1)	Kastrup (1): Tårnby Bypark (1)
Brønderslev (1): Asaa Havn (1)	Augustenborg (1): Bådehavnen (1)	København (13): Nyhavnskanal v. Nyhavn (3), kanalen u.f. Overgaden Oven Vandet (5), kanalområde (1), Christianshavns Kanal (2), Wilders Kanal (1), Trangraven u.f. Prinsessegade (1)
Esbjerg (5): Esbjerg Havn (4), v. Pier 1 (1)	Bogense (2): Bogense Havn og Marina (2)	Ribe (1): Ribe Å (1)
Fanø (1): Nordby Havn (1)	Bork (1): Bork Havn v. Ringkøbing Fjord (1)	Vejle (1): Mølleåen u.f. dæmningen (1)
Frederikshavn (2): Frederikshavn Havn (1), Frederikshavn Havn v. Nordre Kaj (1)	Brejning (2): Brejning Lystbådehavn (2)	
Frederiksværk (1): Frederiksværk Havn (1)	Brøndby Havn (2): Brøndby Havn (2)	
Fynshav (1): Færgelejet Fynshav (1)	Dragør (1): Dragør Havn (1)	
Grenaa (5): Grenaa Havn (5)	Esbjerg (2): Esbjerg Havn (2)	
Haderslev (3): Haderslev Havn (3)	Faaborg (3): Faaborg Havn (2), v. Vestkaj (1)	
Hanstholm (6): Hanstholm Havn (6)	Fjerritslev (1): Haverslev Lystbådehavn (1)	
Hirtshals (8): Hirtshals Havn (6), v. Notkajen (1), v. Industrikajen (1)	Fredericia (1): Fredericia Lystbådehavn (1)	
Horsens (2): Horsens Havn (2)	Frederikshavn (3): Frederikshavn Marina (3)	
Holbæk (1): Holbæk Havn (1)	Føllenslev (1): Havnsø Havn (1)	
Humble (1): Ristinge Havn (1)	Gilleleje (1): Gilleleje Havn (2)	
Hundested (1): Hundested Havn (1)	Gjøl (1): Gjøl Fiskeri- og Lystbådehavn (1)	
Juelsminde (1): Juelsminde Havn (1)	Greve (1): Greve Marina (1)	
Kalundborg (2): Færgelejet ved Samsøfærgeren (1), Gisseløre Havn (1)	Haderslev (2): Haderslev Havn (1), Haderslev Fjord v. Ridehuset (1)	
Kolding (2): Kolding Havn (1), v. Sdr. Havnegade (1)	Hadsund (1): Hadsund Fiskerihavnen (1)	
Korsør (5): Korsør Havn (4), v. Casper Brandts Plads (1)	Hals (1): Hals Havn (1)	

København (10): Københavns Havn (1), v. Refshalevej (1), v. Langebro (1), v. havnebassin (1), v. Flakfortet (1), Hollænderdybet (1), u.f. Islands Brygge (2), Nordhavn v. Marmorvej (1), u.f. Havnegade og Peder Skrams Gade (1)	Helsingør (7): Helsingør Nordhavn (7)	
Køge (5): Køge Havn (4), u.f. Køge Roklub (1)	Hirtshals (1): Hirtshals Havn (1)	
Løgstør (1): Løgstør Havn (1)	Holbæk (1): Holbæk Havn, Bådelaugget v. Finsings Plads (1)	
Middelfart (1): Lillebælt v. Gl. Strandvej (1)	Horsens (2): Horsens Lystbådehavn (2)	
Morsø (1): Morsø Havn (1)	Hundested (2): Hundested Havn (2)	
Nakskov (5): Nakskov Havn (5)	Hvide Sande (1): Hvide Sande Lystbådehavn (1)	
Nyborg (1): Nyborg Havn v. Slipshavn (1)	Hvidovre (1): Hvidovre Lystbådehavn (1)	
Nykøbing Falster (2): Nykøbing Falster Havn (2)	Ishøj (2): Ishøj Lystbådehavn (2)	
Næstved (2): Havnebassinet v. Vestre Kaj (2)	Jægerspris (1): Kignæs Lystbådehavn (1)	
Nørresundby (1): Nørresundby Havn (1)	Kastrup (2): Kastrup Lystbådehavn (2)	
Odense (2): Odense Havn (1), Havnebassinet v. Østre Kaj (1)	Kerteminde (4): Kerteminde Havn (1) Kerteminde Havn, v. Marinavej (2), Søndre Havnekaj (1)	
Orø (1): Orø Havn (1)	Kolding (2): Kolding Lystbådehavn (2)	
Randers (6): Randers Havn (2), Randers Havn v. Kolonihaven Venezuela (1), Randers Havn v. Kulholmsvej (2), Randers Havn v. Havnegade (1)	København (9): Nordhavn v. Svaneknoppen (1), havnebassin (1), Svanemøllen Lystbådehavn (1), havnebassinet, Lautrupskaj (1), v. Sejlklubvej (1), Langelinie Lystbådehavn (1), Lynettens Lystbådehavn (1), Lystbådehavn v. Islands Brygge (1), v. Sundby Sejlklub (1)	
Roslev (1): Sundsøre Færgehavn (1)	Køge (1): Køge Marina (1)	
Rønne (5): Rønne Havn (5)	Lemvig (4): Lemvig Havn (2), Lemvig Marina (2)	
Skagen (5): Skagen Havn (5)	Lohals (1): Lohals Havn (1)	
Skive (1): Skive Havn (1)	Læsø (2): Vesterø Havn (1), Østerby Havn (1)	
Struer (1): Struer Industrihavn (1)	Mariager (1): Mariager Lystbådehavn (1)	

Stubbekøbing (1): Havnebassinet Østre Havn (1)	Marstal (1): Marstal Havn (1)	
Svaneke (1): Svaneke Havn (1)	Middelfart (2): Middelfart Marina (1), Middelfart v. Havnehade (1)	
Svendborg (2): Svendborg Havn (2)	Nexø (2): Nexø Havn (2)	
Sønderborg (2): Sønderborg Havn (1), Havnen v. Kong Christian X's Bro (1)	Nyborg (1): Nyborg Marina (1)	
Thorsminde (1): Thorsminde Havn (1)	Nykøbing Falster (1): Nykøbing Falster Havn (1)	
Vejle (1): Vejle Havn (1)	Nykøbing Sjælland (2): Nykøbing Sjælland Lystbådehavn (2)	
Vordingborg (1): Stege Havn (1)	Nysted (1): Nysted Havn (1)	
Ærøskøbing (1): Ærøskøbing Havn (1)	Nørresundby (1): u.f. Nørresundby Sejlklub (1)	
Aabenraa (4): Aabenraa Sydhavn (3), Sønderjyllandskajen (1)	Orø (2): Orø Havn (2)	
Aalborg (8): Aalborg Havn (2), Østre Havnebassin (2), havneindløbet v. KMD (1), Honnørkajen (1), Limfjorden u.f. Beddingen (1), v. Vestre Havnepromenade (1)	Randers (4): Randers Lystbådehavn (4)	
Aarhus (7): Aarhus Havn v. Nordhavnsvej (1), v. Borneovej (1), Containerhavn (1), v. pier 2 (1), v. bassin 8 (1), u.f. Molslinjens kajplads (1), v. Kampmanns Plads (1)	Ringkøbing (1): Ringkøbing Havn (1)	
Uoplyst (1)	Roskilde (1): Roskilde Havn (1)	
	Ry (1): Ry Havn (1)	
	Rødekro (2): Kalvø Lystbådehavn (2)	
	Rødvig (1): Rødvig Havn (1)	
	Sakskøbing (5): Sakskøbing Havn (1), Vandet u.f. Havnegade (1)	
	Samsø (2): Mårup Havn (2)	
	Skagen (1): Skagen Havn (1)	
	Skovshoved (1): Skovshoved Havn (1)	
	Skuldelev (1): Skuldelev Havn v. Skibby (1)	
	Slagelse (1): Mullerup Havn (1)	

	Stavreby (1): Stavreby Bådehavn (1)	
	Stege (1): Stege Havn (1)	
	Svendborg (4): Svendborg Lystbådehavn (3), Svendborg Havn (1)	
	Sønderborg (3): Sønderborg Lystbådehavn (3)	
	Thorsminde (1): Thorsminde Havn (1)	
	Thyborøn (1): Thyborøn Lystbådehavn (1)	
	Tunø (1): Tunø Havn (1)	
	Vallensbæk (1): Vallensbæk Havn (1)	
	Vildsund (1): Vildsund Havn (1)	
	Vordingborg (2): Vordingborg Havn (2)	
	Ærøskøbing (2): Ærøskøbing Havn (2)	
	Aalborg (1): Aalborg Havnebassin (1)	
	Aarhus (7): Aarhus Lystbådehavn (2), Marselisborg Lystbådehavn (5),	
	Uoplyst (1)	

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

2.2 Udvikling 2001-2020

Antallet af danskere, der døde som følge af drukneulykker i henholdsvis havne, lystbådehavne og bykanaler, er overordnet set faldet i perioden 2001-2020 (tabel 2). Det højeste årlige gennemsnit af drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler var 17,8 druknede i perioden 2001-2005, mens det laveste var 11,0 druknede i perioden 2016-2020.

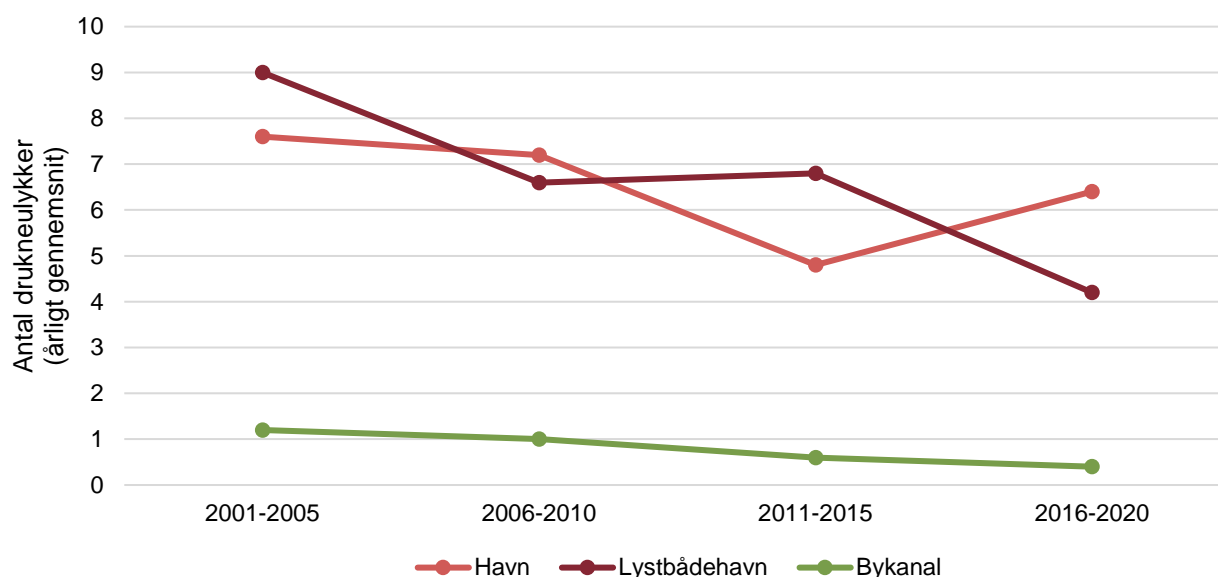
Tabel 2. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og år. Årligt gennemsnit.

	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016-2020	Gennemsnit
Havn	7,6	7,2	4,8	6,4	6,5
Lystbådehavn	9,0	6,6	6,8	4,2	6,7
Bykanal	1,2	1,0	0,6	0,4	0,8
I alt	17,8	14,8	12,2	11,0	14,0

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Figur 3 illustrerer det årlige gennemsnit af drukneulykker i henholdsvis havne, lystbådehavne og bykanaler inddelt i 5-årsintervaller (som præsenteret i tabel 2). Selvom der overordnet set er sket et gennemsnitligt fald i antallet af drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler i hele perioden 2001-2020, ses der en stigning i drukneulykker i havne fra 2011-2015 til 2016-2020. Stigningen skyldes formentlig, at der er kommet mere aktivitet ved havne de seneste år. Dette er blandt andet på grund af øget adgang til tidligere industrihavne, som er blevet en del af nye bydele, fx opførelse af beboelsesejendomme, kulturinstitutioner, uddannelsesinstitutioner mv.

Figur 3. Fatale drukneulykker, opdelt på sted og årligt gennemsnit.

2.3 Køns- og aldersfordeling

Størstedelen af drukneulykker i 2001-2020 i havne, lystbådehavne og bykanaler forekom blandt mænd (91,4 %) (tabel 3). Det var særligt i havne (95,4 %) og lystbådehavne (89,5 %), at mænd druknede, mens andelen af mænd druknet i bykanaler (75,0 %) var en smule mindre. Antallet af druknede i bykanaler er som nævnt relativt lavt, hvorfor forskellen i kønsfordelingen i bykanaler skal fortolkes med forsigtighed.

Tabel 3. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og køn. Antal og procent.

	Mænd	Procent	Kvinder	Procent	I alt
Havn	124	95,4 %	6	4,6 %	130
Lystbådehavn	119	89,5 %	14	10,5 %	133
Bykanaler	12	75,0 %	4	25,0 %	16
I alt	255	91,4 %	24	8,6 %	279

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Overordnet set forekom de fleste drukneulykker blandt personer i alderen 45 år eller ældre i både havne (n=77, 59,2 %), lystbådehavne (n=110, 82,7 %) og bykanaler (n=12, 75,0 %) (tabel 4). Ingen børn under 16 år omkom i en drukneulykke disse steder (dog fremgår 15 år stadig i den yngste aldersgruppe i tabellerne af hensyn til ensretning af aldersintervaller). Når der ses på de enkelte alderskategorier i perioden 2001-2020, forekom den største andel af drukneulykker i havne blandt de unge i alderen 15-24 år (n=24, 18,5 %), mens den største andel af drukneulykker i lystbådehavne forekom blandt 55-64-årige (n=41, 30,8 %). I bykanaler forekom den største andel af drukneulykker blandt 45-54-årige (n=6, 37,5 %). I lystbådehavne kan den store andel af drukneulykker blandt 55-64-årige formentlig forklares ved, at den største andel af lystbådeejere findes blandt personer på 60 år eller derover [16].

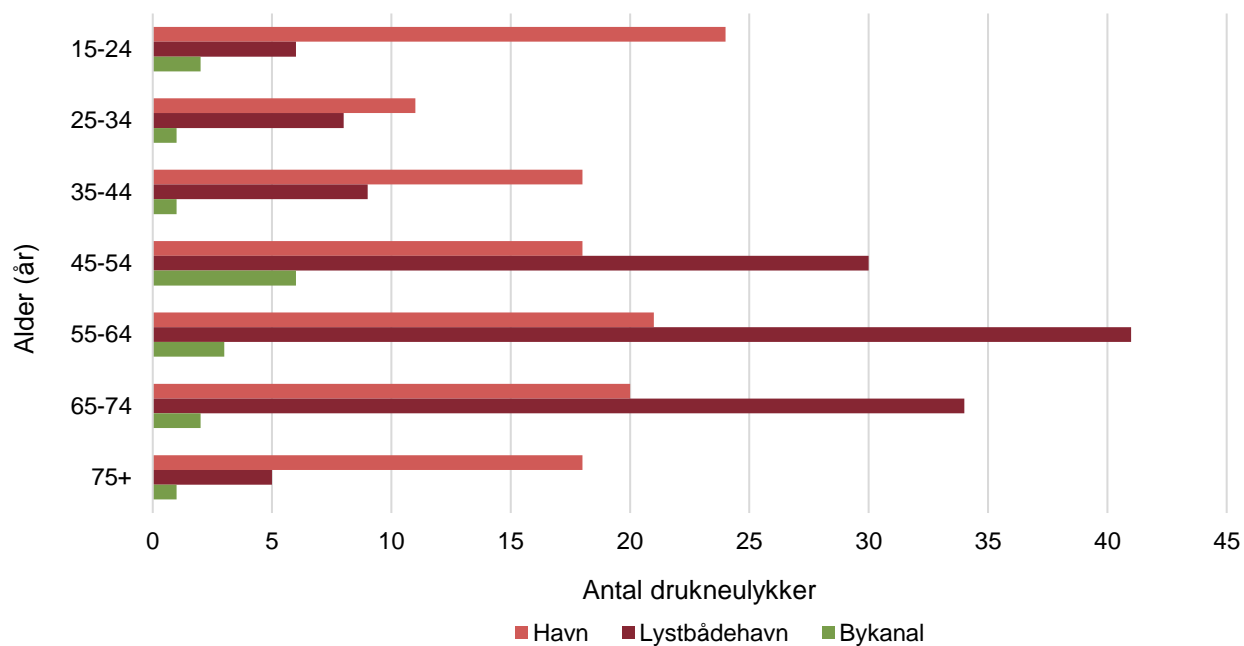
Tabel 4. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og alder. Antal og procent.

	15-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75+ år	I alt
Havn	24 (18,5 %)	11 (8,5 %)	18 (13,9 %)	18 (13,9 %)	21 (16,2 %)	20 (15,4 %)	18 (13,9 %)	130
Lystbådehavn	6 (4,5 %)	8 (6,0 %)	9 (6,8 %)	30 (22,6 %)	41 (30,8 %)	34 (25,6 %)	5 (3,8 %)	133
Bykanal	2 (12,5 %)	1 (6,3 %)	1 (6,3 %)	6 (37,5 %)	3 (18,8 %)	2 (12,5 %)	1 (6,3 %)	16
I alt	32 (11,5 %)	20 (7,2 %)	28 (10,0 %)	54 (19,4 %)	65 (23,3 %)	56 (20,1 %)	24 (8,6 %)	279

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Figur 4 viser fordelingen af drukneulykker opdelt på sted og alder i perioden 2001-2020 (som præ-senteret i tabel 4) illustreret i et søjlediagram.

Figur 4. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og alder. Antal.

3. Måned og årstid

I dette kapitel præsenteres måned og årstid for drukneulykkerne fordelt på sted i 2001-2020. Det er forskelligt, hvornår på året drukneulykkerne forekommer i havne, lystbådehavne og bykanaler, da der er forskel på, hvilke måneder folk primært opholder sig de enkelte steder. Derudover påvirker vandtemperaturen risikoen for at drukne med døden til følge ved fald i vandet i de kolde måneder.

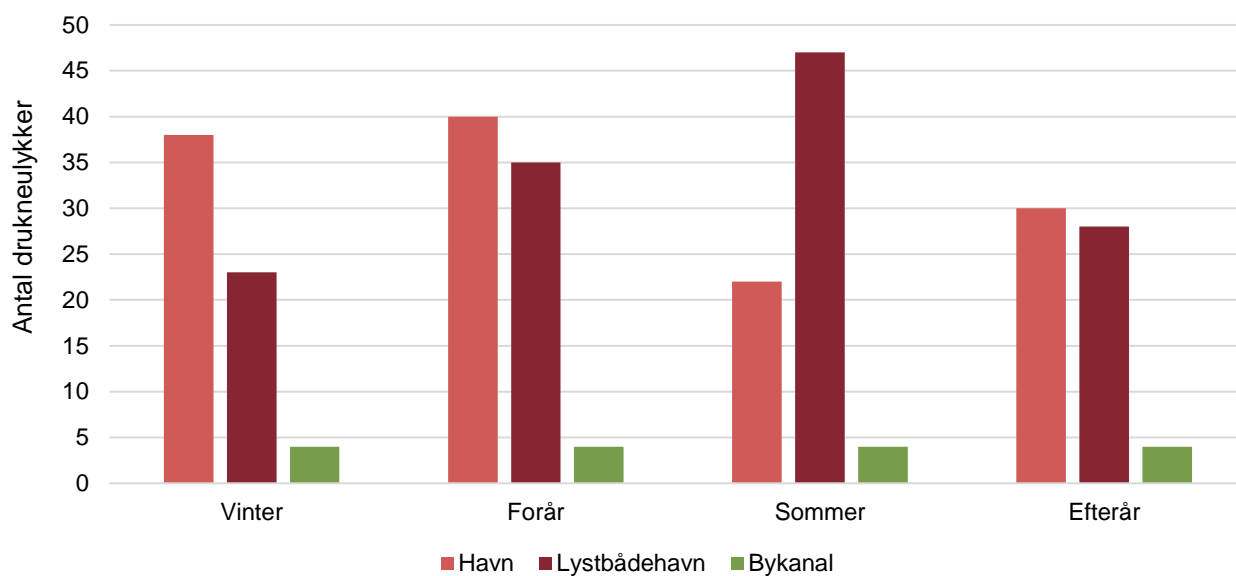
Tablet 5. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og måned. Antal og procent.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Havn	14	11	11	16	13	7	8	7	9	7	14	13	130
Lystbådehavn	6	6	12	8	15	16	13	18	10	8	10	11	133
Bykanal	1	2	2	0	2	1	1	2	3	1	0	1	16
I alt	21	19	25	24	30	24	22	27	22	16	24	25	279
Procent	7,5 %	6,8 %	9,0 %	8,6 %	10,8 %	8,6 %	7,9 %	9,7 %	7,9 %	5,7 %	8,6 %	9,0 %	100,0 %

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler skete i løbet af hele året i perioden 2001-2020 (tabel 5). Det var særligt fra maj til august, at drukneulykkerne forekom i lystbådehavne. Dette skyldes muligvis, at folk i høj grad opholder sig i deres lystbåde eller på lystbådehavne i de varmere sommermåneder, mens mange lystbåde er taget op af vandet i efteråret frem til foråret. Derimod var det om vinteren og i foråret, at den største andel druknede i havne som følge af ulykker (figur 5). Dette kan skyldes, at der er større risiko for at drukne med døden til følge i disse måneder, da vandet er koldere end om sommeren og i det tidlige efterår. Endvidere kan kroppen gå i en choktilstand i mødet med koldt vand, hvilket kan føre til ukontrolleret vejrtrækning, panik og hyperventilation [17]. Herudover kan det skyldes underkøling af kroppen (hypotermi). Dertil forekommer drukneulykker ofte, når folk er alene i mørke. Risikoen for en drukneulykke er større i vintermånederne, da der er flere timer, hvor det er mørkt, og hvor personen ikke kan ses eller høres af andre i vandet. Der var ikke forskel på drukneulykker i bykanaler på tværs af årstider i perioden.

Figur 5. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og årstid. Antal.

4. Aktivitet før ulykken

I dette kapitel beskrives hvilke aktiviteter, der gik forud for drukneulykkerne i havne, lystbådehavne og bykanaler i 2001-2020.

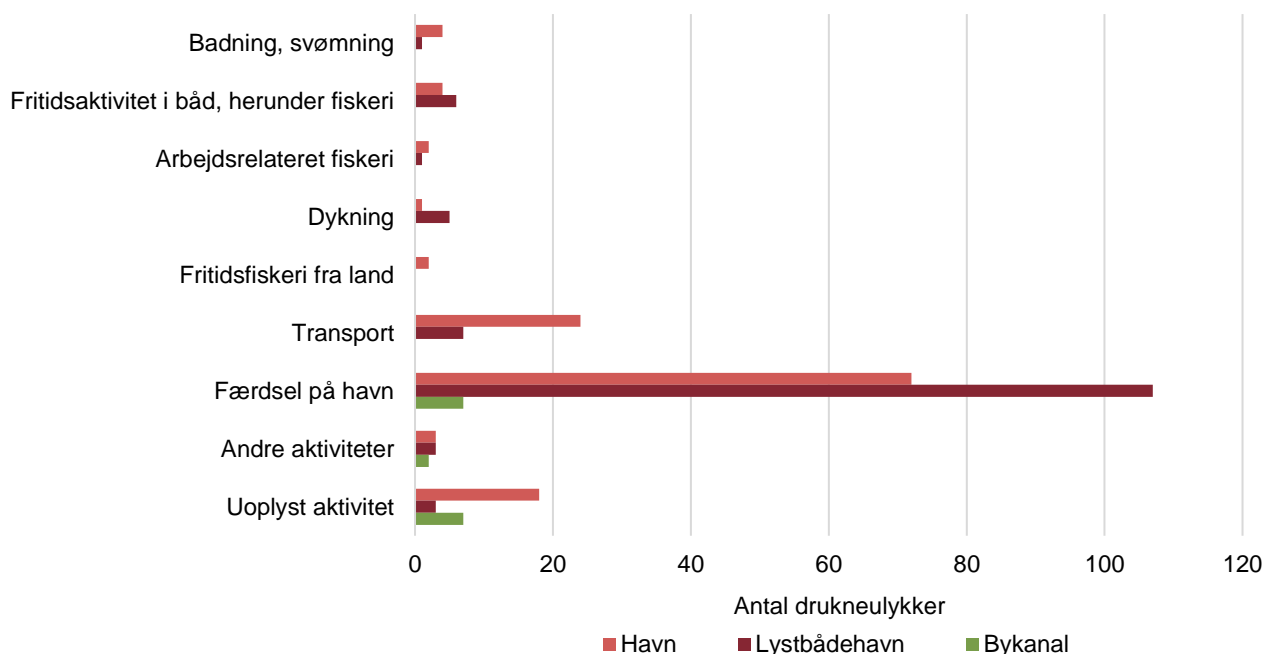
Aktivitetskategorier

Aktivitetskategorierne beskriver, hvad afdøde beskæftigede sig med, da drukneulykken skete. Aktivitetskoderne tager afsæt i kodningen anvendt af Steensberg (4). Kategorierne for aktivitet er følgende:

- Badning eller svømning
- Fritidsaktivitet i båd (undtagen når båden ligger i havn)
- Arbejdsrelateret fiskeri
- Dykning
- Fritidsfiskeri fra land eller på lavt vand (inklusive fiskeri i waders)
- Transport, f.eks. kørt i havn i bil, knallert eller på cykel
- Færdsel på havn, som fører til fald i havnen (omfatter færdsel til fods i havneområdet, herunder på båd liggende i havn, inklusive fra borde- og ombordstigning af båd)
- Andre aktiviteter
- Uoplyst aktivitet

Badning/svømning indeholder alle former for leg, badning og svømning i såvel åbent (hav, sø, å) som svømmebassiner. **Fritidsaktiviteter i båd** inkluderer alene aktiviteter med båd på åbent vand, herunder hav og sø, og inkluderer altså ikke aktiviteter, hvor båden ligger i havn. Fritidsaktivitet i båd inkluderer for eksempel jolle, sejlskib, kano, kajak, gummi- og motorbåd. Ulykker kodet som arbejdsrelateret fiskeri finder alle steder i arbejdstiden, og en sømand, som fisker i fritiden og forulykker, kodes således som fritidsaktivitet med båd. **Transport** anvendes, når der er tale om ulykker i forbindelse med transport, som fører til drukning (eksempelvis bil, som kører i havnen). Kategorien **færdsel på havn** betegner alle de dødsfald, hvor afdøde har gået eller stået på havnen, enten på kaj eller på skib, og er faldet i vandet. **Andre aktiviteter** omfatter bl.a. arbejdsulykker og færdsel andre steder end i havne, f.eks. bykanal. **Uoplyst aktivitet** er typisk angivet, når en person er fundet druknet i vandet med døden til følge, og der ikke er oplysninger om, hvad der er sket forud.

Drukneulykker sker oftest uden vidner, hvorfor der ofte mangler oplysninger om aktiviteten forud for ulykken. I 2001-2020 manglede denne oplysning i 10,0 % af drukneulykkerne i havne, lystbådehavne og bykanaler (figur 6). I perioden var der særligt mange drukneulykker forbundet med aktiviteten 'færdsel på havn' i havne (n=72), lystbådehavne (n=107) og i bykanaler (n=7). Dernæst var det 'transport', der var gået forud for drukneulykkerne i havne (n=24) og lystbådehavne (n=7).

Figur 6. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og aktivitet. Antal.

Da langt størstedelen af drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler skete som følge af færdsel på havn eller transport, er aktiviteter som badning/svømning, fritidsaktivitet i båd, arbejdsrelateret fiskeri, dykning, fritidsfiskeri fra land samt andre aktiviteter kategoriseret i samme kategori, benævnt som 'Øvrige aktiviteter'. De efterfølgende analyser af aktiviteter vil derfor præsenteres ved følgende fire kategorier: Færdsel på havn, transport, øvrige aktiviteter² og uoplyste aktiviteter. Der henvises til bilag (tabel B1-B3) for en yderligere opdeling af aktiviteter forud for drukneulykkerne opdelt på sted og alder.

Tabel 6 viser, at der ikke er særlig stor aldersvariation på antallet af drukneulykker i havne inden for de forskellige aktivitetskategorier, som skete forud for drukneulykkerne i 2001-2020.

Tabel 7 viser, at der var særligt mange drukneulykker blandt personer i alderen 45 år eller ældre i lystbådehavne, som færdedes på havnen forud for drukneulykkerne (n=93, 86,9 %).

Tabel 8 viser aktivitets- og aldersfordelingen blandt druknede i bykanaler i 2001-2020. Grundet det lave antal druknede i bykanaler er det vanskeligt at fortolke på aktivitets- og aldersfordelingen.

²'Øvrige aktiviteter' inkluderer aktiviteter som fx badning/svømning, fritidsaktivitet i båd, arbejdsrelateret fiskeri, dykning og fritidsfiskeri.

Tabel 6. Fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder. Antal og procent.

	15-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75+ år	I alt	Procent
Færdsel på havn	11	6	13	11	13	10	8	72	55,4 %
Transport	4	1	4	1	2	5	7	24	18,5 %
Øvrige aktiviteter	3	2	0	5	2	3	1	16	12,3 %
Uoplyst	6	2	1	1	4	2	2	18	13,9 %
I alt	24	11	18	18	21	20	18	130	100,0 %
Procent	18,5 %	8,5 %	13,9 %	13,9 %	16,2 %	15,4 %	13,9 %	100,0 %	

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 7. Fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder. Antal og procent.

	15-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75+ år	I alt	Procent
Færdsel på havn	2	7	5	26	36	29	2	107	80,5 %
Transport	1	0	0	3	0	1	2	7	5,3 %
Øvrige aktiviteter	3	1	3	0	4	4	1	16	12,0 %
Uoplyst	0	0	1	1	1	0	0	3	2,3 %
I alt	6	8	9	30	41	34	5	133	100,0 %
Procent	4,5 %	6,0 %	6,8 %	22,6 %	30,8 %	25,6 %	3,8 %	100,0 %	

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 8. Fatale drukneulykker i bykanaler 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder. Antal og procent.

	15-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75+ år	I alt	Procent
Færdsel på havn	1	1	0	2	1	2	0	7	43,8 %
Transport	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Øvrige aktiviteter	1	0	0	1	0	0	0	2	12,5 %
Uoplyst	0	0	1	3	2	0	1	7	43,8 %
I alt	2	1	1	6	3	2	1	16	100,0 %
Procent	12,5 %	6,3 %	6,3 %	37,5 %	18,8 %	12,5 %	6,3 %	100,0 %	

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

5. Andre til stede på ulykkestidspunktet

I dette kapitel beskrives, hvorvidt andre var til stede på ulykkestidspunktet i havne, lystbådehavne og bykanaler. Drukneulykker sker oftest uden vidner, hvilket også fremgår af tabel 9, hvor der i 66,7 % af tilfældene ikke var andre til stede, da drukneulykken indtraf. Denne andel er høj i både havne (61,5 %), lystbådehavne (69,9 %) og bykanaler (81,3 %).

Tabel 9. Andre til stede ved fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted. Antal og procent.

	Alene		Andre til stede		Uoplyst		I alt
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Havn	80	61,5 %	35	26,9 %	15	11,5 %	130
Lystbådehavn	93	69,9 %	35	26,3 %	5	3,8 %	133
Bykanal	13	81,3 %	1	6,3 %	2	12,5 %	16
I alt	186	66,7 %	71	25,5 %	22	7,9 %	279

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Da en drukneulykke oftest sker, når en person er alene, mangler der ofte oplysninger om aktiviteten forud for drukneulykken (tabel 10-12).

I havne var der ofte andre til stede ved drukneulykker i forbindelse med transport på havnen (66,7 %) eller øvrige aktiviteter (68,8 %) såsom badning eller fritidsaktivitet i båd, mens drukneulykker i forbindelse med færdsel på havn oftest (81,9 %) foregik uden vidner i 2001-2020 (tabel 10).

Tabel 10. Andre til stede ved fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på aktivitet. Antal og procent.

	Alene		Andre til stede		Uoplyst		I alt
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Færdsel på havn	59	81,9 %	7	9,7 %	6	8,3 %	72
Transport	5	20,8 %	16	66,7 %	3	12,5 %	24
Øvrige aktiviteter	4	25,0 %	11	68,8 %	1	6,3 %	16
Uoplyst	12	66,7 %	1	5,6 %	5	27,8 %	18
I alt	80	61,5 %	35	26,9 %	15	11,5 %	130

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Det samme billede ses også i lystbådehavne, hvor der ofte var andre til stede ved ulykker i forbindelse med transport på havnen (57,1 %) eller øvrige aktiviteter (68,8 %) såsom fritidsaktivitet i båd

eller dykning, hvorimod der var færre til stede ved drukneulykker i forbindelse med færdsel på havn (18,7 %) i 2001-2020 (tabel 11).

Tabel 11. Andre til stede ved fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på aktivitet. Antal og procent.

	Alene		Andre til stede		Uoplyst		I alt
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Færdsel på havn	84	78,5 %	20	18,7 %	3	2,8 %	107
Transport	2	28,6 %	4	57,1 %	1	14,3 %	7
Øvrige aktiviteter	4	25,0 %	11	68,8 %	1	6,3 %	16
Uoplyst	3	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	3
I alt	93	69,9 %	35	26,3 %	5	3,8 %	133

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

I bykanaler skete drukneulykkerne oftest alene (81,3 %) i 2001-2020, hvor færdsel på havn (71,4 %) og uoplyst aktivitet (85,7 %) i størstedelen af tilfældene var gået forud for drukneulykkerne (tabel 12).

Tabel 12. Andre til stede ved fatale drukneulykker i bykanaler 2001-2020, opdelt på aktivitet. Antal og procent.

	Alene		Andre til stede		Uoplyst		I alt
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Færdsel på havn	5	71,4 %	1	14,3 %	1	14,3 %	7
Transport	0	0,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	0
Øvrige aktiviteter	2	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %	2
Uoplyst	6	85,7 %	0	0,0 %	1	14,3 %	7
I alt	13	81,3 %	1	6,3 %	2	12,5 %	16

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

6. Genoplivning forsøgt

I dette kapitel beskrives antallet af genoplivningsforsøg blandt drukneulykker, hvor der var andre til stede i 2001-2020. Genoplivning blev forsøgt i 33 (17,7 %) af drukneulykkerne ved fundet af den druknede, hvor der ikke var nogen til stede på selve ulykkestidspunktet. Disse er ikke medtaget i tabel 13, som belyser genoplivning i havne, lystbådehavne og bykanaler, hvor andre var til stede.

I størstedelen af drukneulykkerne i 2001-2020 på havne (62,9 %), lystbådehavne (62,3 %) og bykanaler (100,0 %) blev genoplivning forsøgt, hvor der var andre til stede (tabel 13). Der er dog også en forholdsvis stor andel (24,0 %), hvor der ikke er oplysninger på, om der blev forsøgt genoplivning. I to af tilfældene var der oplysninger om, at personerne havde haft redningsvest på i lystbådehavne (data ikke vist).

Tabel 13. Genoplivningsforsøg blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på sted. Antal og procent.

	Genoplivning forsøgt					
	Ja	Procent	Nej	Procent	Uoplyst	Procent
Havn	22	62,9 %	5	14,3 %	8	22,9 %
Lystbådehavn	22	62,3 %	4	11,4 %	9	25,7 %
Bykanal	1	100,0 %	0	0,0 %	0	0,0 %
I alt	45	63,4 %	9	12,7 %	17	24,0 %

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Der henvises til bilag (tabel B4-B6) for en præsentation af aktiviteter sket forud for drukneulykkerne opdelt på sted og om genoplivning forsøgt.

7. Alkohol, stoffer og drukneulykker

Alkohol og stoffer er velkendte risikofaktorer for utilsigtede drukneulykker, da det sløver éns motorik og dømmekraft, og derfor kan være medvirkende til en mere uforsigtig færdsel ved vand samt en lavere chance for at kunne redde sig selv op af vandet igen [18].

I 2001-2020 var der alkohol og/eller stoffer involveret i 153 tilfælde (54,8 %) af alle drukneulykker i havne, lystbådehavne eller bykanaler (tabel 14). Alkohol var involveret i 149 tilfælde, hvor stoffer ikke var involveret³. I fire af tilfældene var der både alkohol og stoffer involveret. Dette betyder, at alkohol og/eller stoffer var involveret i over halvdelen af drukneulykkerne og sandsynligvis var medvirkende årsag til drukneulykkerne. Tilmed er dette tal sandsynligvis underestimeret, da der er en stor andel (40,9 %), hvor det ikke var muligt at identificere, hvorvidt der var indtaget alkohol og/eller stoffer forud for drukneulykken. Dette skyldes blandt andet, at den druknede ofte findes efter flere dage i vandet, eller at den druknede ikke var sammen med andre op til ulykken, som kan forklare hændelsesforløbet. De fleste drukneulykker i 2001-2020, hvor alkohol og eller stoffer var involveret, forekom blandt mænd (94,8 %) (data ikke vist).

Tabel 14. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, 2001-2020. Antal og procent.

	Alkohol og/eller stoffer involveret					
	Ja	Procent	Nej	Procent	Uoplyst	Procent
Havn	66	50,8 %	5	3,9 %	59	45,4 %
Lystbådehavn	76	57,1 %	4	3,0 %	53	39,9 %
Bykanal	11	68,8 %	3	18,8 %	2	12,5 %
I alt	153	54,8 %	12	4,3 %	114	40,9 %

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Antallet af drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret i henholdsvis havne, lystbådehavne og bykanaler, er overordnet set faldet fra 2001-2005 (årligt gennemsnit: 9,8) til 2016-2020 (årligt gennemsnit: 5,2) (tabel 15). Resultaterne vedrørende lystbådehavne understøttes af informationer fra Søsportens Sikkerhedsråd (ikke offentliggjort), der indikerer, at forbruget af alkohol blandt vandsportsudøvere (sejlere, fiskere, dykkere og sejlere på lystbådehavn) er faldet de senere år. Dette kan skyldes generelle kulturændringer i samfundet i forhold til overholdelse af alkoholgrænser i forbindelse med kørsel i bil til og fra båden. Endvidere skal man som fører af certifikatkrævende (speedbåde, vandscootere mm.) have en alkoholpromille på mindre end 0,5, og for ikke-certifikatkrævende både skal man kunne føre fartøjet forsvarligt [19].

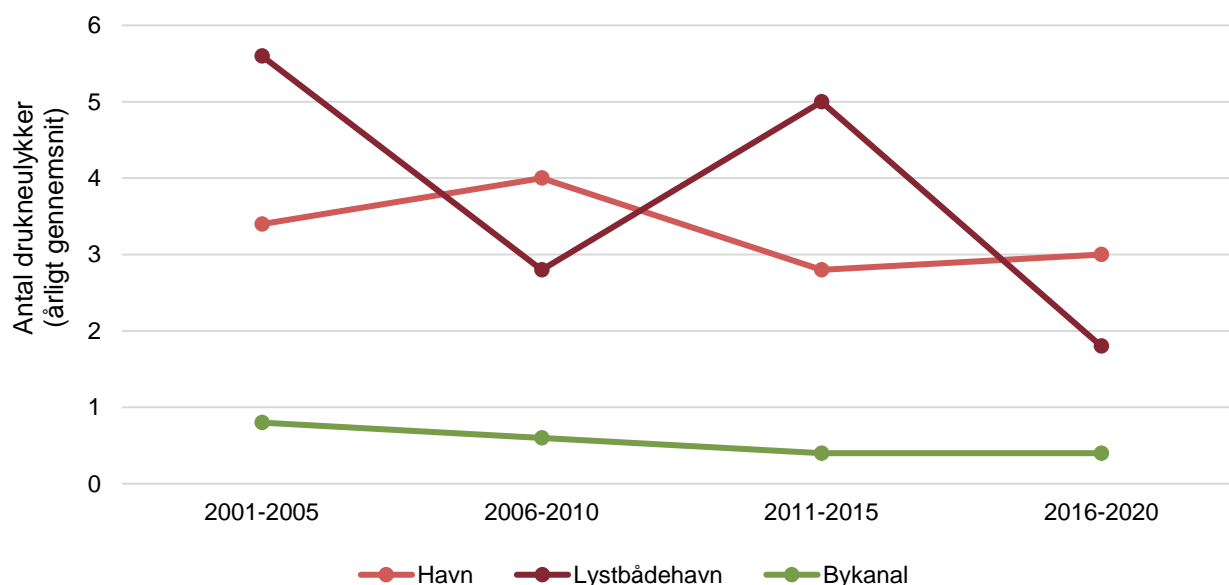
³ Det har ikke været muligt at belyse brugen af stoffer separat tilbage til 2001, da stoffer først er registreret separat fra 2019.

Tabel 15. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, 2001-2020, opdelt på sted og år. Årligt gennemsnit.

	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016-2020	Gennemsnit
Havn	3,4	4,0	2,8	3,0	3,3
Lystbådehavn	5,6	2,8	5,0	1,8	3,8
Bykanal	0,8	0,6	0,4	0,4	0,6
I alt	9,8	7,4	8,2	5,2	7,7

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

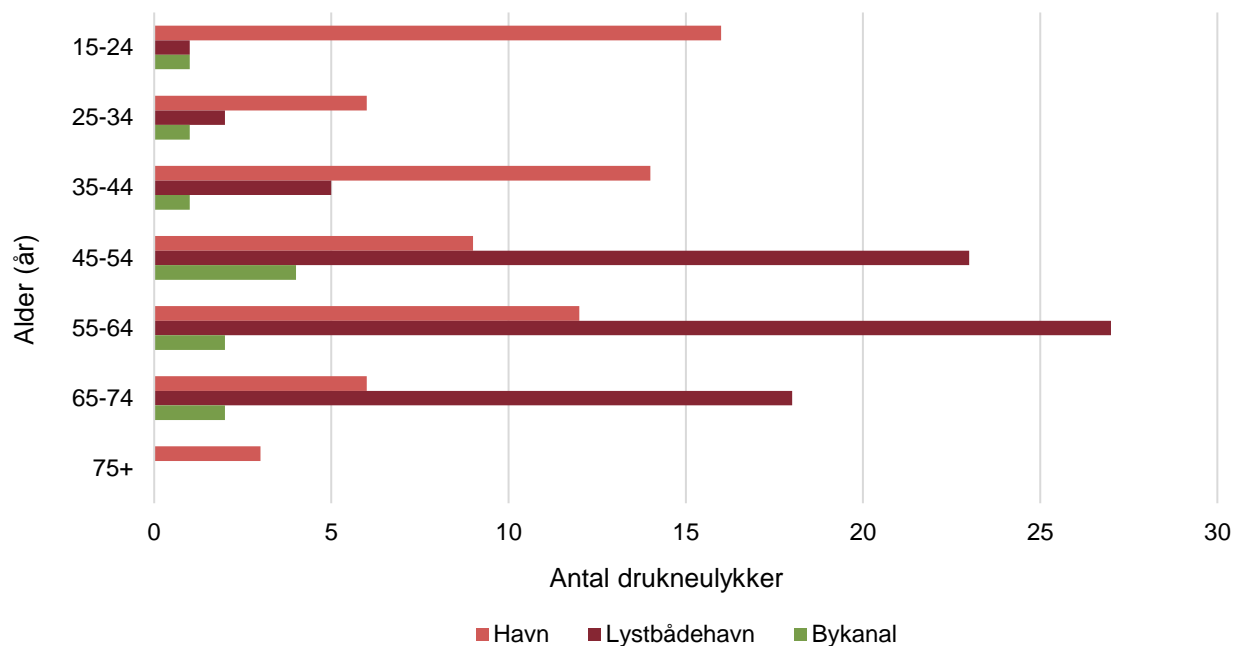
Figur 7 illustrerer årligt gennemsnit af drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret (som præsenteret i tabel 15). Selvom der overordnet set er sket et fald, er det svært at udtale sig om en tendens eller et mønster i udviklingen, da det årlige gennemsnit er svingende de forskellige år i havne og lystbådehavne og på grund af et forholdsvist lavt antal drukneulykker i bykanaler.

Figur 7. Fatale drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, 2001-2020. Årligt gennemsnit.

Figur 8 viser aldersfordelingen på drukneulykker, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret i 2001-2020. Figuren viser, at den største antal af drukneulykker i havne, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, forekom blandt 15-24-årige (n=16, 24,2 %). De fleste unge i denne aldersgruppe (15-24 år), der druknede i havne, havde været til fest, på diskotek eller på værtshus forud for drukneulykken. Ser man på unge i alderen 15-29 år, forekom der i alt 22 drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret (data ikke vist). Heraf druknede 18 personer i havne.

I lystbådehavne forekom der flest drukneulykker blandt 55-64-årige (n=27, 35,5 %), hvor alkohol og/eller stoffer var involveret. I bykanaler forekom flest drukneulykker blandt 45-54-årige (n=4, 36,4 %), hvor alkohol og/eller stoffer var involveret.

Figur 8. Fatale drukneulykker 2001-2020, hvor alkohol og/eller stoffer var involveret, opdelt på alder. Antal.

8. Drukneulykker i regionerne

I dette kapitel præsenteres antallet af drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler, og udviklingen i perioden 2001-2020 for de fem regioner. Der henvises til tabel 1 for den præcise stedsangivelse af drukneulykker i regionerne.

Forekomsten af drukneulykker er angivet som antal i 5-årsintervaller og er ikke korrigeret for forskelle i befolkningstal i regionerne. Et større antal i en region kan derfor være et udtryk for øget tilgængelighed til havne- og kanalområder samt et større befolkningstal, hvilket er vigtigt at have i mente i fortolkningen af resultaterne og i sammenligningen af antallet drukneulykker mellem regionerne.

Tabel 16 viser, at der var flest drukneulykker i havne, lystbådehavne og bykanaler i Region Syddanmark (n=69, 24,9 %), mens der var færrest drukneulykker i Region Midtjylland (n=47, 17,0 %) i 2001-2020, sammenlignet med de andre regioner. Drukneulykker i havne forekom oftest i Region Nordjylland (n=33, 25,4 %), mens drukneulykker i lystbådehavne oftest forekom i Region Syddanmark (n=40, 30,3 %). Det større antal af drukneulykker i lystbådehavne i Region Syddanmark kan formentlig skyldes, at der er flere lystbådehavne i Region Syddanmark sammenlignet med de andre regioner [20]. Andelen af drukneulykker i bykanaler var størst i Region Hovedstaden (n=14, 87,5 %), hvor over halvdelen (n=33, 54,1 %) af drukneulykkerne forekom i København.

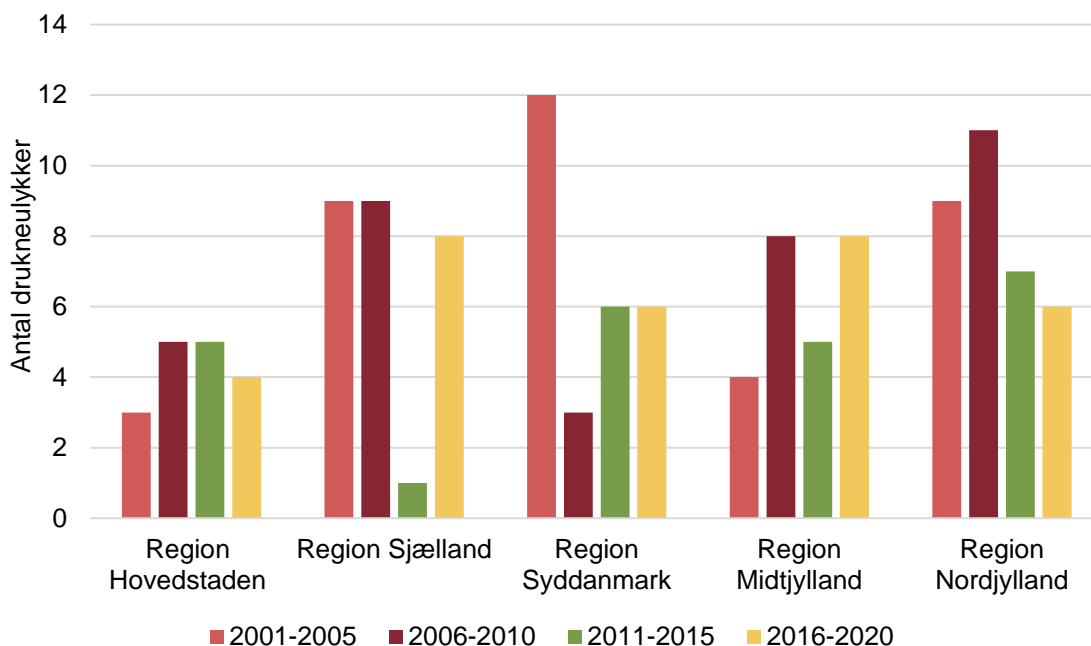
Tabel 16. Fatale drukneulykker 2001-2020, opdelt på sted og regioner. Antal og procent.

	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland	I alt
Havn	17 (13,2 %)	27 (20,9 %)	27 (20,9 %)	25 (19,4 %)	33 (25,6 %)	129
Lystbådehavn	30 (22,7 %)	24 (18,2 %)	40 (30,3 %)	22 (16,7 %)	16 (12,1 %)	132
Bykanal	14 (87,5 %)	0 (0,0 %)	2 (12,5 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	16
I alt	61 (22,0 %)	51 (18,4 %)	69 (24,9 %)	47 (17,0 %)	49 (17,7 %)	277

To ulykker kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke af tabellen.

Figur 9 viser, at der er sket et overordnet fald i drukneulykker i havne fra 2001-2005 til 2016-2020 i Region Syddanmark. Der er ikke tydelige forskelle i antallet af drukneulykker i de andre regioner, hvorfor der ikke kan udledes nogle tendenser i udviklingen af drukneulykker i havne i Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Midtjylland og Region Nordjylland fra 2001-2005 til 2016-2020, da forskellene er små og varierende.

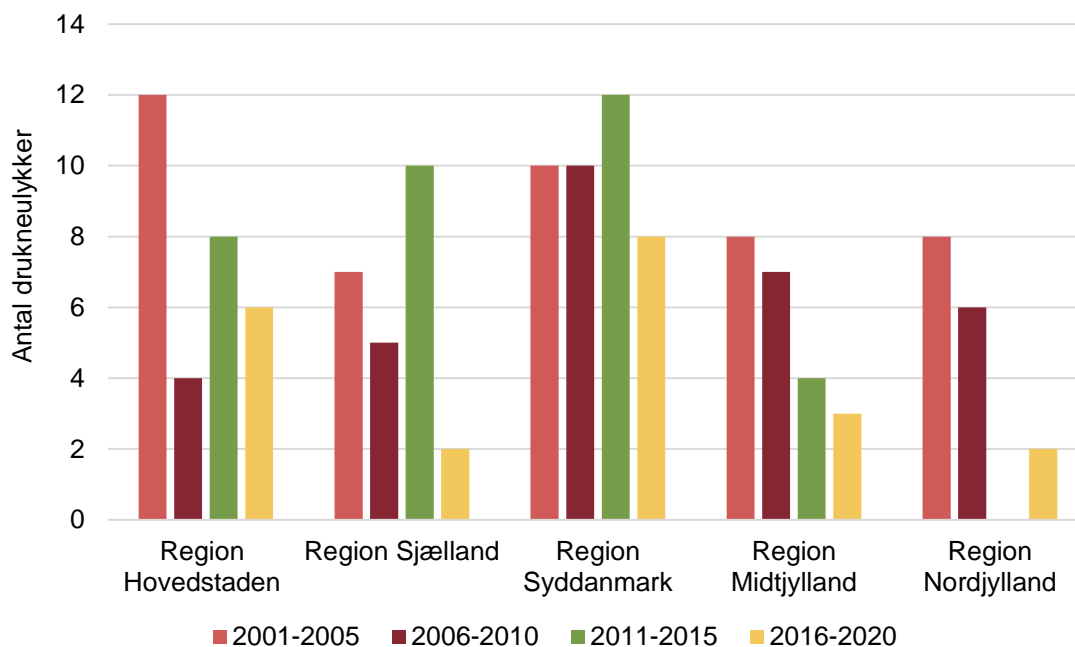
Figur 9. Fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på region og år. Antal.

Én ulykke kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke af figuren.

Figur 10 viser, at der er sket et overordnet fald i drukneulykker i lystbådehavne fra 2001-2005 til 2016-2020 i alle regioner, men dog ikke en konstant faldende tendens i Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Syddanmark i hele perioden 2001-2020.

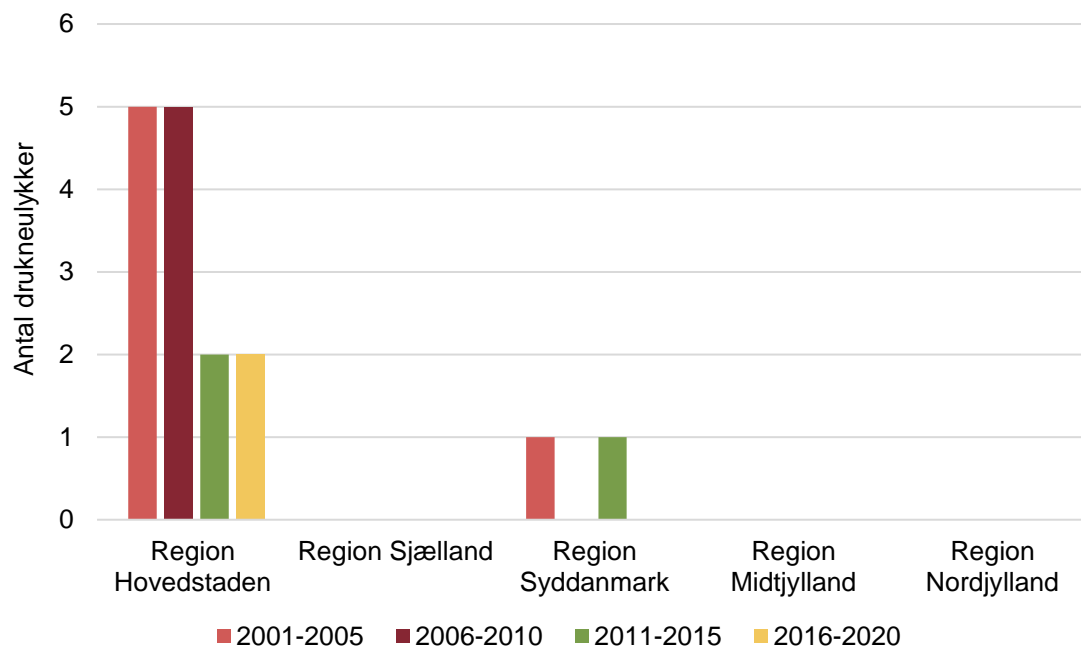
Figur 10. Fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på region og år. Antal.

Én ulykke kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke af figuren.

Figur 11 viser, at der hovedsageligt forekom drukneulykker i bykanaler i Region Hovedstaden i 2001-2020, mens et lille antal forekom i Region Syddanmark. Det ses også af figuren, at der er sket et fald fra fem drukneulykker i 2001-2005 til to drukneulykker i 2016-2020 i Region Hovedstaden. Der er dog tale om relativt få drukneulykker i bykanaler, og derfor er det svært at fortolke en særlig tendens i perioden.

Figur 11. Fatale drukneulykker i bykanaler 2001-2020, opdelt på region og år. Antal.

9. Datamateriale og metode

9.1 Datamateriale

Rapporten er baseret på følgende datakilder:

- 1) Dødsårsagsregistret fra Sundhedsstyrelsen/Statens Serum Institut/Sundhedsdatastyrelsen⁴.
- 2) Dødsattester for druknede danskere og udlændinge fra Sundhedsstyrelsen/Statens Serum Institut/Sundhedsdatastyrelsen⁴.
- 3) Rapporter over redningsaktioner i danske farvande, politirapporter og avisartikler samlet af Søsportens Sikkerhedsråd, Søfartsstyrelsen (for perioden 2002-2020).
- 4) Informationer fra aviser og andre medier indsamlet af TrygFonden (2009-2020) og Rådet for Større Bade- og Vandsikkerhed (2007-2020), suppleret med søgninger i Infomedia og på internettet.

1) Dødsårsagsregisteret

Registeret rummer data om alle dødsfald blandt personer med fast bopæl i Danmark, som er døde i Danmark. Registeret er aktuelt opdateret til og med 2020. I perioden 2001-2006 blev dødsattesterne indsendt til Sundhedsstyrelsen på papir, men fra 2007 sker indberetning via en elektronisk formular. Registeret dannes ud fra oplysninger på dødsattesten, der er udfyldt af en læge ved ligsyn. Dødsattesten er primært et retsligt dokument, der attesterer, at en læge har konstateret sikre døds tegn ved ligsynet, og at liget må begraves. Dødsattesten rummer tillige oplysninger om den tilgrundliggende og de medvirkende årsager til dødsfaldet og en angivelse af den formodede døds måde: naturlig død (sygdom), ulykke, selvmord, drab eller ubestemt døds måde. Dødsårsag kodes i overensstemmelse med WHO's retningslinjer og ud fra den internationale sygdomsklassifikation. I perioden 1970-1993 anvendtes ICD-8 og siden 1994 ICD-10⁵. Den tidligere klassifikation, ICD-8, rummede ikke de samme muligheder for at karakterisere dødsårsagen som ICD-10, hvor der er specifikke koder, der kan tilkendegive en række ydre omstændigheder ved dødsfald betinget af ulykke, selvmord eller drab.

Det er den læge, der udsteder dødsattesten, som påfører den tilgrundliggende dødsårsag og eventuelle medvirkende dødsårsager og angiver døds måden, dvs. naturlig død, ulykke, selvmord, drab (vold) eller uoplyst døds måde. Lægen angiver også de tilhørende ICD-10 koder for dødsårsager, og disse registreres i Dødsårsagsregisteret.

⁴ Statens Serum Institut overtog i 2012 opgaven med sundhedsdokumentation fra Sundhedsstyrelsen, herunder driften af sundhedsregistrene. I 2015 blev Sundhedsdatastyrelsen oprettet og overtog opgaven fra Statens Serum Institut.

⁵ ICD er WHO's internationale system til klassifikation af sygdomme og andre helbredsrelaterede lidelser. ICD er en forkortelse for International Classification of Diseases. ICD-10 er den tiende udgave af dette system.

Dødsårsagsregisteret indeholder bl.a. oplysninger om dødsdato, dødssted/findested, bopælskommune, dødsårsager og døds måde samt angivelse af, hvilken type ligsyn der er udført, enten ligsyn ved egen læge eller sygehuslæge eller retslægeligt ligsyn, som udføres af en embedslæge og politi. Registeret rummer også oplysning om, hvorvidt der er foretaget en obduktion med henblik på at fastslå dødsårsag og døds måde.

Praksis for udstedelse af dødsattest

Ethvert dødsfald i Danmark, der ikke umiddelbart skønnes at være forårsaget af sygdom eller alderdom, skal anmeldes til politiet, der sammen med den stedlige embedslæge afgør, om der skal afholdes et retslægeligt ligsyn. Her tages der også stilling til, om der skal foretages yderligere undersøgelser af dødsfaldet, obduktion eller retskemiske analyser. Det betyder, at alle dødsfald ved drukning undersøges af politiet, som har pligt til at indhente en række oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet, såsom hvornår afdøde sidst var set i live, findested, tidligere selvmordsforsøg, psykisk sygdom, særlige livsbegivenheder forud for dødsfaldet m.m. Disse oplysninger videregives til den embedslæge, der afholder ligsynet sammen med politiet, og det er ud fra disse oplysninger og en undersøgelse af liget, at embedslægen træffer afgørelse om døds måde, dvs. om drukningen var at betragte som et selvmord, ulykke eller et drab. I en række tilfælde kan døds måden ikke fastslås ud fra oplysningerne, og døds måden angives da som ubestemt.

2) Gennemgang af dødsattester for danskere druknet i Danmark

Til den mere detaljerede analyse af drukning i perioden 2001-2020 har vi opbygget et datasæt over druknedødsfald baseret på oplysninger fra kopier af dødsattester og de supplerende kilder. Dødsattester indhentet til dette datasæt blev udvalgt fra følgende dødsårsager, der angiver drukning: V90, V92, W65-W74, X31, X38, X39, X71, X92, Y21 eller en af diagnoserne T68 (nedkøling), T75.1 (drukning).

Datasættet inkluderer både umiddelbare druknedødsfald og dødsfald kodet som senfølge af drukneulykke, så længe drukneulykken skete i den undersøgte periode 2001-2020. Dødsfald, som ikke skyldtes drukning, blev ekskluderet efter en gennemgang af dødsattesten. Dette drejer sig primært om dødsfald som følge af nedkøling, der ikke er sket i vand, samt om dødsfald, der førte til, at man faldt i vandet. Dødsattesterne bør indeholde en beskrivelse af omstændighederne omkring dødsfaldet, herunder oplysninger om afdødes sidste gøremål, livssituation og helbred. Disse oplysninger gives af vidner, læger og afdødes familie og venner, men oplysningerne mangler i en række tilfælde. Derudover indeholder dødsattesterne oplysninger om eventuel obduktion, hvis en sådan er udført, og disse oplysninger havde forrang, hvis de var modstridende med andre oplysninger i dødsattesterne.

Som følge af ændringerne med hensyn til elektronisk indberetning viste det sig, at oplysningerne på dødsattesten i perioden 2007 og frem ofte var mere mangelfulde end i tidligere år. Vi har derfor fundet det væsentligt at supplere med andre datakilder for denne periode.

Til belysning af hvor mange udlændinge, der drukner i Danmark, søgte vi oplysninger i Sundhedsstyrelsens/Statens Serum Instituts arkiver, som indeholder kopier af dødsattester for udlændinge, der er døde i Danmark. Vi håndsorterede alle dødsattester i perioden 2001-2006 samt 2009-2010 og fandt de tilfælde, hvor drukning var anført som dødsårsag. For årene 2007, 2008 og 2011 fandt og leverede Sundhedsstyrelsen de relevante kopier af dødsattester til os. Sundhedsstyrelsen oplyser, at der er enkelte dødsattester, som aldrig når deres arkiver, da der ikke tages kopi, før dødsattesten sendes med liget tilbage til hjemlandet. Derudover var en del af dødsattesterne mangelfulde, hvorfor det ikke i alle tilfælde har været muligt at afgøre, om drukning var årsag til dødsfaldet. Disse dødsfald er ikke medtaget i nærværende rapport. I de senere år er oplysninger om udlændinge druknet i Danmark alene baseret på oplysninger fra presseklip.

3) Informationer fra Søsportens Sikkerhedsråd

Søsportens Sikkerhedsråd samler oplysninger om redningsaktioner til havs, herunder redningsrapporter, politirapporter, dødsattester og avisudklip. Disse blev gennemgået for perioden fra 2002 og frem for at undersøge, om der var tilfælde af druknedød, som ikke var registreret i Dødsårsagsregisteret, og for at finde de relevante oplysninger for disse dødsfald. Oplysninger for 2001 var ikke tilgængelige.

4) Informationer fra aviser og andre medier

Vi har benyttet oplysninger fra Rådet for Større Bade- og Vandsikkerheds offentliggjorte oplysninger om badeulykker, primært baseret på avisartikler for 2007 og 2008. Fra 2009 og frem har vi desuden haft adgang til rådets opgørelser over presseklip for alle drukneulykker. For 2009 og frem har presseklip vedrørende drukning indsamlet af TrygFonden indgået som yderligere supplement. I perioden 2007 og frem har vi i tilfælde, hvor oplysninger manglede om druknedødsfaldet, søgt i Infomedia samt på internettet for at finde yderligere oplysninger, som kunne belyse ulykkessted og hændelsen, herunder døds måden.

9.2 Opgørelse af drukneulykker

Drukneulykker: Druknedødsfald kan enten skyldes en ulykke, et drab eller selvmord eller være ubestemt med hensyn til døds måde (typisk fordi det ikke kan afgøres, om der er tale om en ulykke eller selvmord). I denne rapport belyses kun drukneulykker.

Inklusion af dødsfald grundet drukning har som udgangspunkt været, at den tilgrundliggende dødsårsag på dødsattesten var angivet som drukning (latin: submersio). Dødsfald som følge af nedkøling i vand samt dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følgevirkning af drukning, er også medtaget, da det kan være svært at bestemme den egentlige årsag til druknedødsfaldet. Medtaget er også dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følgevirkning af nærdrukning. Senfølgerne medregnes,

da dette netop angiver, at drukning er den tilgrundliggende årsag til dødsfaldet. Ved flere dødsfald har en obduktion fundet sted, og i disse tilfælde har det været dødsårsagen bestemt ved obduktion, som var den bestemmende faktor. Dødsfald i vandet, hvor den tilgrundliggende årsag er andet end drukning, fx dykkersyge eller hjertestop, er ikke inkluderet i undersøgelsen.

Blandt ulykkestyper, der inkluderes, er følgende:

- Drukning i vand
- Senfølge af ikke-fatal druknehændelse
- Dødsfald som følge af nedkøling i vand

Fejlkodning af dødsårsag på dødsattesten kan forekomme. Således kan det ikke udelukkes, at dødsfald som følge af hjerteanfald eller lignende, mens man er i vandet, undertiden kodes som drukning på dødsattesten og derfor medtages i indeværende undersøgelse, hvis anfaldet og døden indtræffer, mens afdøde var i vand. Omvendt kan dødsfald, hvis egentlige årsag var drukning, blive kodet som hjerteanfald og ikke drukning på dødsattesten, og i sådanne tilfælde vil druknetilfældet ikke optræde i denne rapport. I praksis er der en række tilfælde, hvor der er information om, at personen er druknet, via presseklip, men hvor der ikke er fundet en dødsattest, der angiver drukning som dødsårsag. I disse tilfælde er der foretaget en vurdering ud fra de tilgængelige oplysninger. Hvis der er tale om en udlænding, eller hvis liget ikke er fundet, er personen registreret som druknet. Hvis personen har ligget så længe i vandet, at dødsårsagen ikke kan bestemmes, registreres denne også som druknet. Hvis der er klare tegn på, at personen er død af hjertestop, er vedkommende ikke medtaget.

Danskere: Refererer i rapporten til herboende personer med en registreret fast bopæl i Danmark på dødstidspunktet. Danskere døde i udlandet registreres ikke i Dødsårsagsregisteret og er således ikke inkluderet i denne rapport.

Udlændinge: Anvendes i rapporten om personer uden en fast bopæl i Danmark, som er druknet i Danmark. Typisk vil der være tale om turister, fritidssejlere eller erhvervsfiskere, men også danskere bosat i udlandet. Grønlændere og færinger betragtes i denne sammenhæng som udlændinge.

9.3 Opgørelse af aktivitet og sted

Aktivitet

Aktivetskoden beskriver, hvad afdøde beskæftigede sig med, da ulykken skete. Opdelingen i forskellige aktiviteter er foretaget med udgangspunkt i en tidligere analyse af drukneulykker i Danmark 1989-1993 af Jens Steensberg [21]. Denne aktivitetskodning er valgt, da den giver et godt indblik i, hvilke forskellige typer af vandrelaterede aktiviteter, der hovedsageligt ses i forbindelse med drukneulykker. Aktivitetskategorierne er samtidig brugbare til at påpege de forskellige forebyggelsesområder, som må medtænkes i en analyse af drukneulykker i Danmark. Kategorierne er beskrevet i kapitel 4.

Sted – Havn, lystbådehavn og bykanal

Stedkoden har, som aktivitetskoden, sit afsæt i kodningen anvendt af Steensberg (1998) [21]. I denne rapport er der kun taget udgangspunkt i stedet 'havne' for at gøre kategoriseringen af henholdsvis havne og lystbådehavne mulig. Dertil er kategorien 'bykanal' tilføjet.

Kategoriseringen af drukneulykker i henholdsvis havne, lystbådehavne og bykanaler er primært baseret på beskrivelser i dødsattester suppleret med information fra TrygFondens og Rådet for Større Bade- og Vandsikkerheds presseklip om druknedødsfald og fra redningstjenesternes rapporter via Søsportens Sikkerhedsråd. Der er yderligere taget udgangspunkt i Danmarks Statistiks oversigt over havne i Danmark [14] og Geodatastyrelsens opgørelse over lystbådehavne [15] samt søgt via Google Maps.

Flere havne har en lystbådehavn tilknyttet. Beskrivelser af drukneulykkerne i dødsattesterne er i nogle tilfælde sparsomme, hvorfor det har været svært at kategorisere, om den enkelte er druknet i en havn eller lystbådehavn, da det kræver den præcise lokalisation eller viden om aktiviteten forud for druknehændelsen, fx om den druknede skulle ud på sin båd (lystbådehavn). Endvidere bliver den druknede ofte fundet et andet sted, end hvor vedkommende faldt i vandet, hvilket gør det svært at kategorisere ulykkesstedet. Hvis der ikke er noget, som tydeligt indikerer, hvor ulykken ved en havn er fundet sted, er denne kategoriseret som havn. Bykanaler er defineret som kanaler med en stejl kant eller lodret flade. Kanaler, der er naturligt skabt, er således ikke inkluderet i kategorien bykanaler.

I enkelte tilfælde kan det ikke udelukkes, at enkeltpersoner kan identificeres, da der i nærværende rapport præsenteres mindre end tre druknetilfælde i enkelte tabelceller. For langt de fleste drukneulykker er oplysninger om druknested, alder mv. i forvejen tilgængelige i åbne kilder.

9.4 Revurdering af døds måde

Ved gennemlæsningen af dødsattesterne var der i en række tilfælde umiddelbar tvivl om klassifikationen af døds måde, herunder drukning grundet en ulykke. Der er derfor gennemført en revurdering af dødsattesterne med henblik på tolkningen af døds måde. Denne revurdering er foretaget med baggrund i erfaring inden for retsmedicin og kodepraksis i Sundhedsstyrelsens medicinalstatistiske afdeling. Døds måde ved hvert enkelt druknetilfælde er således revurderet ud fra en gennemgang af oplysningerne på dødsattesten, hvor oplysninger om omstændigheder ved drukning, fundested og forudgående omstændigheder har haft betydning. De seneste år er der dog kun i meget begrænset omfang foretaget en revurdering.

Overgangen til elektronisk indberetning af dødsattester betyder som beskrevet, at det er dødsattest-udstedende læge, der koder den tilgrundliggende og de medvirkende dødsårsager til Dødsårsagsregisteret. I forhold til tidligere praksis er der på en relativ stor andel af de elektronisk indberettede dødsattester ingen oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet, og i nogle tilfælde mangler der angivelse af døds måde. Der er i Sundhedsstyrelsen i et vist omfang foretaget en omkodning af diagnoserne, og kvaliteten fra 2010 og frem forekommer at være forbedret betydeligt i forhold til perioden 2007-2009. I nedenstående ses eksempler på beskrivelser fra dødsattesterne, der er kodet

som henholdsvis ulykke, selvmord og ubestemt døds måde. Selvmord og ubestemt døds måde er ikke med i denne rapport, men er inkluderet i nedenstående beskrivelse for forståelsens skyld.

Eksempler på beskrivelse kodet som ulykke

Fundet druknet i å med åben gylp. Havde været på værtshus.
Fundet i vandet, formentlig ved at sætte garn.

Eksempler på beskrivelse kodet som selvmord

Fundet i sø, depressiv, tidligere selvmordsforsøg.
Kørt i havnen. Efterladt afskedsbrev.
Fundet livløs i badekar. Overdosis medicin i kroppen.

Eksempler på beskrivelse kodet som ubestemt

Lig fundet i strandkanten.
Fundet i sø. Havde være nedtrykt. Ikke opfattet som selvmordstruet.

9.5 Datakvalitet

For årene 2007-2020 var kun ca. 95-96 % af dødsattesterne indsendt. Der kan derfor være et antal drukneulykker, som vi ikke finder via Dødsårsagsregisteret. De fleste af disse drukneulykker er formodentlig identificeret i forbindelse med gennemgangen af redningsaktioner og badeulykker samt avisclip.

Oplysninger om druknede udlændinge som følge af ulykker er generelt mangelfulde. Det har kun været muligt at indhente dødsattester for udlændinge i årene 2005-2011, og selv i disse år har de været mangelfulde. Oplysninger om druknede udlændinge er derfor primært baseret på presseclip.

Der kan være fejlkodning af dødsfald, som skyldes drukneulykker, især som senfølge. En analyse af dette baseret på en kobling af Landspatientregisteret med Dødsårsagsregisteret viste dog, at omfanget er relativt begrænset. Der er dog ikke registreret dødsfald som senfølge af drukneulykker de senere år.

Kodningen af døds måden var i visse tilfælde usikker, da der ofte mangler tilstrækkelige oplysninger til at afgøre, om der er tale om en ulykke eller selvmord, især når der ikke er fundet dødsattester.

Der er desuden tilfælde, hvor der er usikkerhed om, hvorvidt døden skyldes drukning eller ildebefindende, fx i forbindelse med hjertetilfælde. Da der kun i få tilfælde er foretaget obduktion, er dødsårsagen ikke altid entydig. Også her er der sket en revurdering af, om dødsfaldet skyldtes drukning. I søgningen af dødsattester er der benyttet relevante diagnoser relateret til drukning, men hvis der er angivet uoplyst dødsårsag, indgår dødsattesten ikke i materialet. I disse tilfælde er der benyttet oplysninger fra de øvrige kilder.

Referencer

1. van Beeck EF, Branche CM, Szpilman D, Modell JH, Bierens JJ. A new definition of drowning: towards documentation and prevention of a global public health problem. *Bulletin of the World Health Organization*. 2005;83:853-6.
2. Algren MH, Ahrensberg H, Rosenkilde S, Laursen B, Thygesen LC. Druknedødsfald i Danmark i 2019 og 2020.
3. Toft AMH, Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark, 2001-2005- og udviklingen 1970-2006: Syddansk Universitet. Statens Institut for Folkesundhed; 2009.
4. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark, 2001-2008-og udviklingen 1970-2008. 2010.
5. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. DRUKNEDØDSFALD I DANMARK, 2001-2009 - OG UDVIKLINGEN 1970-2009. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU; 2011.
6. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark, 2001-2010-og udviklingen 1970-2010: Statens Institut for Folkesundhed; 2012.
7. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2011-og udviklingen 1970-2011. 2013.
8. Møller H, Laursen B. DRUKNEDØDSFALD I DANMARK, 2001-2012-OG UDVIKLINGEN 1970-2012. 2014.
9. Laursen B, Jørgensen SE, Juel K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2013: og udviklingen 1970-2013. 2015.
10. Laursen B, Juel K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2014: Og udviklingen 1970-2014. 2016.
11. Laursen B. Druknedødsfald i Danmark 2001-2016 - og udviklingen 1970-2015. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU; 2017.
12. Møller SP, Laursen B. Druknedødsfald i Danmark 2001-2016 - og udviklingen 1970-2016. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU; 2018.
13. Møller SP, Laursen B. Druknedødsfald i Danmark: 2001-2017–og udviklingen 1970-2017. 2019.
14. Danmark Statistik. SKIB101: Trafikhavnenes skibsanløb, passagerer og godsomsætning efter havn og enhed: Danmarks Statistik; 2022 [Available from: <https://www.statistikbanken.dk/SKIB101>].
15. Geodatastyrelsen. Den danske Havnelods - oplysninger om havne og broer: Det danske Havnelods; 2022 [Available from: <https://www.danskehavnelods.dk/>].
16. Trine Larsen. Udsigt til mere medvind i lystbådehavnene: Foreningen af Lystbådehavne I Danmark - FLID; 2019 [Available from: https://flidhavne.dk/wp-content/uploads/2019/10/Havneunders%C3%B8gelse-2018-Sider-fra-06200-Flid-Fakta_marts-2019_enkelt_web.pdf].
17. Royal Life Saving - Australia. Risks of cold water: Royal Life Saving - Australia; [Available from: <https://www.royallifesaving.com.au/stay-safe-active/risk-factors/risks-of-cold-water>].
18. Pajunen T, Vuori E, Vincenzi FF, Lillsunde P, Smith G, Lunetta P. Unintentional drowning: role of medicinal drugs and alcohol. *BMC Public Health*. 2017;17(1):1-10.
19. Søfartsstyrelsen. FAQ om spiritussejlads: Søfartsstyrelsen; [Available from: <https://www.sofartsstyrelsen.dk/fritidssejlads/faq-om-spiritussejlads>].
20. Rasmussen D, Bjergstrøm M. Kortlægning af danske lystbådehavne. Miljøstyrelsen; 2014.
21. Steensberg J. Epidemiology of accidental drowning in Denmark 1989–1993. *Accident Analysis & Prevention*. 1998;30(6):755-62.

Bilag

Tablet B1. Fatale drukneulykker i havne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder. Antal og procent.

	15-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75+ år	I alt	Procent
Badning, svømning	2	0	0	0	0	1	1	4	3,1 %
Fritidsaktivitet i båd, herunder fiskeri	1	0	0	1	2	0	0	4	3,1 %
Arbejdsrelateret fiskeri	0	1	0	0	0	1	0	2	1,5 %
Dykning	0	0	0	1	0	0	0	1	0,8 %
Fritidsfiskeri fra land	0	0	0	1	0	1	0	2	1,5 %
Transport	4	1	4	1	2	5	7	24	18,5 %
Færdsel på havn	11	6	13	11	13	10	8	72	55,4 %
Andre aktiviteter	0	1	0	2	0	0	0	3	2,3 %
Uoplyst	6	2	1	1	4	2	2	18	13,9 %
I alt	24	11	18	18	21	20	18	130	100,0 %
Procent	18,5 %	8,5 %	13,9 %	13,9 %	16,2 %	15,4 %	13,9 %	100,0 %	

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel B2. Fatale drukneulykker i lystbådehavne 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder. Antal og procent.

	15-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75+ år	I alt	Procent
Badning, svømning	1	0	0	0	0	0	0	1	0,8 %
Fritidsaktivitet i båd, herunder fiskeri	0	0	2	0	2	2	0	6	4,5 %
Arbejdsrelateret fiskeri	1	0	0	0	0	0	0	1	0,8 %
Dykning	1	1	1	0	1	1	0	5	3,8 %
Fritidsfiskeri fra land	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Transport	1	0	0	3	0	1	2	7	5,3 %
Færdsel på havn	2	7	5	26	36	29	2	107	80,5 %
Andre aktiviteter	0	0	0	0	1	1	1	3	2,3 %
Uoplyst	0	0	1	1	1	0	0	3	2,3 %
I alt	6	8	9	30	41	34	5	133	100,0 %
Procent	4,5 %	6,0 %	6,8 %	22,6 %	30,8 %	25,6 %	3,8 %	100,0 %	

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel B3. Fatale drukneulykker i bykanaler i perioden 2001-2020, opdelt på aktivitet og alder. Antal og procent.

	15-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75+ år	I alt	Procent
Badning, svømning	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Fritidsaktivitet i båd, herunder fiskeri	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Arbejdsrelateret fiskeri	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Dykning	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Fritidsfiskeri fra land	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Transport	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Færdsel på havn	1	1	0	2	1	2	0	7	43,8 %
Andre aktiviteter	1	0	0	1	0	0	0	2	12,5 %
Uoplyst	0	0	1	3	2	0	1	7	43,8 %
I alt	2	1	1	6	3	2	1	16	100,0 %
Procent	12,5 %	6,3 %	6,3 %	37,5 %	18,8 %	12,5 %	6,3 %	100,0 %	

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Table B4. Genoplivningsforsøg i havne blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på aktivitet. Antal og procent.

Genoplivning forsøgt					
	Ja	Nej	Uoplyst	Total	Procent
Færdsel på havn	5	0	2	7	20,0 %
Transport	10	3	3	16	45,7 %
Øvrige aktiviteter	6	2	3	11	31,4 %
Uoplyst	1	0	0	1	2,9 %
I alt	22	5	8	35	100,0 %

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Table B5. Genoplivningsforsøg i lystbådehavne blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på aktivitet. Antal og procent.

Genoplivning forsøgt					
	Ja	Nej	Uoplyst	Total	Procent
Færdsel på havn	13	3	4	20	57,1 %
Transport	2	1	1	4	11,4 %
Øvrige aktiviteter	7	0	4	11	31,4 %
Uoplyst	0	0	0	0	0,0 %
I alt	22	4	9	35	100,0 %

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Table B6. Genoplivningsforsøg i bykanaler blandt fatale drukneulykker, hvor andre var til stede, 2001-2020, opdelt på aktivitet. Antal og procent.

Genoplivning forsøgt					
	Ja	Nej	Uoplyst	Total	Procent
Færdsel på havn	1	0	0	1	100,0 %
Transport	0	0	0	0	0,0 %
Øvrige aktiviteter	0	0	0	0	0,0 %
Uoplyst	0	0	0	0	0,0 %
I alt	0	0	0	1	100,0 %

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.